

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA SOCIOLOGIE ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ
ANTROPOLOGIE

ETNICKÉ ZÁBAVNÍ PARKY V ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLICE

Magisterská diplomová práce

Obor studia: Kulturní antropologie

Autor: Bc. Petra Nepožitková

Vedoucí práce: PhDr. Daniel Topinka Ph.D.

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou prací na téma „Etnické zábavní parky v Čínské lidové republice“ vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne.

Podpis

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Petra Nepožítková
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Kulturní Antropologie-Andragogika
Obor obhajoby práce:	Kulturní Antropologie
Vedoucí práce:	PhDr. Daniel Topinka Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Etnické zábavní parky v Čínské lidové republice
Anotace práce:	Cílem této práce je vyzkoumat jak jsou etnické menšiny prezentovány v čínských etnických parcích. Důraz je dán jak na samotnou strukturu parků, tak na exotizaci a sexualizaci etnických menšin a na způsob, jakým čínská politika ovlivňuje etnické zábavní parky.
Klíčová slova:	Čína, etnoturistika, etnické zábavní parky, etnicita, etnické menšiny
Title of Thesis:	Ethnic Amusement Parks in Peoples Republic of China
Annotation:	The goal of this thesis is to explore the way ethnic minorities are being presented in Chinese ethnic theme parks. There is an emphasis on not only the structure of parks, but also on exoticization and sexualization of ethnic minorities and the way Chinese politics influences ethnic theme parks.
Keywords:	China, ethnic tourism, ethnic theme parks, ethnicity, ethnic minorities
Názvy příloh vázaných v práci:	X
Počet literatury a zdrojů:	58
Rozsah práce:	81 s.

Obsah

Úvod.....	5
1 Čína a její lid.....	7
2 Etnické menšiny v ČLR	9
2.1 Obecné charakteristiky etnik	15
2.2 Politika etnických menšin	18
3 Etnicita, etnická identita a exotizace	22
4 Etnoturistika.....	25
4.1 Základy čínské etnoturistiky	30
4.2 Etnoturistika v Čínské lidové republice	31
5 Etnické Zábavní parky v Číně	34
6 Metodologie	38
6.1 Výzkumný design	39
6.2 Možná zkreslení.....	41
6.2 Etika výzkumu.....	42
7 Struktura a vizualita etnických zábavních parků	43
7.1 Ethnic Landscape.....	47
7.2 Etnická architektura	48
8 Exotizace etnických menšin	50
8.2 Zobrazení exotického ráje	52
8.2 Kultura přizpůsobená očekávání turistů	55
8.3 Etnické kroje.....	56
8.3 Hudba a tanec	57
8.4 Gastronomie a řemesla	59
9 Sexualizace menšinových žen.....	60
10 Politika v etnických zábavních parcích.....	63
10.1 Cenzura v etnických zábavních parcích.....	68
11 Diskuse.....	70
Závěr	72
Zdroje	74
Literatura	76
Seznam fotografií a tabulek	81

Úvod

K napsání této magisterské práce mě inspirovaly mé předchozí návštěvy Čínské lidové republiky a Tchaj-wanu, kdy jsem dozvěděla o existenci etnických zábavních parků. Už tehdy mě zaujala možnost využití kultury etnických menšin v rámci speciálních zábavních parků. V průběhu času se otázka reprezentace etnických menšin stala ještě aktuálnější kvůli čínské etnické politice, rozvoji etnoturistiky v Čínské lidové republice a celkově nárůstu důležitosti Číny coby turistického cíle.

Tato práce pojednává o problematice etnických zábavních parků v Čínské lidové republice a jejich líčení etnických menšin. Hlavním cílem této práce bylo vyzkoumat netradiční kombinaci etnoturistiky a zábavních parků v prostředí Čínské lidové republiky, jejich strukturu a způsob prezentace čínských etnických menšin. V rámci výzkumu pro tuto magisterskou práci jsem si kladla výzkumnou otázku: jak jsou minority prezentovány v etnických zábavních parcích? Otázku jsem upřesnila podotázkami: jaká je struktura a vizuální stránka etnických zábavních parků? Jak je prezentována kultura etnických menšin? Jaký je vliv politiky na prezentaci menšin v etnických zábavních parcích? Pomocí těchto otázek jsem zkoumala samotnou strukturu a vizuální stránku parků, způsob, jakým popisují etnické menšiny a to včetně stereotypů, sexualizace menšinových žen a exotizace jednotlivých menšin. Také jsem zkoumala, jak parky reflektují čínskou politiku etnických menšin a jak je ovlivňuje čínská cenzura.

Tento kvalitativní výzkum jsem prováděla v Čínské lidové republice v období od září 2018 až do února 2019, kdy jsem osobně provedla zúčastněné pozorování v pěti odlišných etnických zábavních parcích. Menší část výzkumu tvořil i desk search, kdy jsem se seznamovala jak s teoretickými aspekty problematiky etnoturistiky a etnických zábavních parků, tak s reáliemi čínských etnických menšin. V rámci desk search jsem analyzovala materiály od předchozích výzkumníků, vizuální materiál uveřejněný turisty, webové stránky a jiné materiály poskytnuté zábavními parky.

1 Čína a její lid

Čína je se svými 9 596 960 kilometry čtverečními (CIA, 2019) čtvrtou největší zemí na světě a díky své rozloze se na jejím území nachází velké spektrum rozdílných klimatických a vegetačních pásů, od tropického po subarktický, včetně vysokohorských (nejvyšší hora Mount Everest) a pouštních regionů. (CIA, 2019) Jedním z následků tohoto velkého geografického a klimatického rozsahu je i velká kulturní rozmanitost

Čínská populace dosahuje přibližně 1 385 000 000 (CIA, 2019), což v současné době dělá z Číny nejlidnatější zemi na světě. Málo známým faktem je, že Čína je multietnickou zemí s početnými národnostními menšinami, jazyky a rozličnými náboženskými vyznání.

Vláda Čínské lidové republiky uznává 56 etnických skupin. První skupinou jsou Chanové, tj. etničtí Číňané, jež tvoří 91,6 % obyvatel. O zbývajících 8,4 % se dělí 55 etnických menšin, z nich nejpočetnější jsou Čuangové, jež tvoří 1,3 % obyvatel Číny. Mezi další početné národnosti se řadí Mandžouvé, Mongolové, Tibeťané, Chuejové, Miaové (někdy v češtině nazývaní Hmongové či Meové), Iové, Tchu-ťia, Kazaši, Kyrgyzové a Paiové. (Obuchová, 1999, s. 188)

Při setkání s informací o 56 národnostech Číny je nutné si uvědomit, že Čína určitá etnika neuznává nebo je zahrnuje pod příbuzné etnické menšiny. Jako příklad uvedu národ Hakků který je se svými přibližně 40 miliony v cenzech zahrnován pod většinové Chany, či termín Kao-šan-žen, který zahrnuje veškeré původní obyvatele Tchaj-wanu, a pod který spadají národy Atayal, Truku, Tsou, Bunum, Paiwan a jiné. Také Solonové jsou zahrnování pod Evenky, (Genzor, 2015, s. 279) Nungové pod Čuangy, (Baar, 2002, s. 168) a známá etnická skupina Mosuo je přiřazena pod etnikum Nasiové. Do toho jsou etničtí Pamířané chybně nazýváni Tádžiky. (Minority Rights Group

International, 2019) Některé etnické skupiny jako Židé, jež žijí po staletí ve městě Kchaj-feng a Makaňané, což je etnické skupina vzniklá ze smíšených manželství mezi Portugalci a Číňany v Makau, nejsou při sčítání lidu brány v potaz, případně jsou shrnuti pod „zbytkovou“ kategorii lidí. (Obuchová, 1999, s. 188) Kvůli tomu je velmi složité stanovit počet etnických menšin v ČLR, organizace Minority Rights International odhaduje počet etnických minorit na přibližně sto. (Minority Rights Group International, 2019) První census po vyhlášení Čínské lidové republiky, který zjišťoval etnicitu metodou sebeurčení zaznamenal 400 názvů etnických skupin. Tento počet je ale zjevně nadsazený, protože bližší zkoumání odhalilo že mnohé z těchto názvů bylo odlišnou transliterací stejného jména etnika či dalšími jmény pro jedno etnikum. (Zheng, 2010, s. 22) V současné době je státem uznáváno 55 etnických menšin, z nichž některým, jako například Paiové, bylo dokonce dáno nové jméno. (Lemoine, 1989, s. 15) Mnohá neuznaná etnika se snaží získat vládní uznání, které se sebou nese podstatné výhody, jež jsou zmíněny níže. Čínskou zvláštností je rychle rostoucí počet příslušníků etnických menšin, který roste rychlejším tempem než majoritní populace. Tento fakt je pravděpodobně zapříčiněn jak výjimkami z politiky jednoho dítěte, tak i častějším hlášením příslušnosti k menšinovému národu. (Baar, 2002, s. 171) Rychlosti růstu populace navíc pomáhá i fakt že děti ze smíšených manželství si většinou vyberou menšinovou identitu. (Lemoine, 1989, s. 8)

2 Etnické menšiny v ČLR

Tabulka č. 1: Uznané etnické menšiny v ČLR

Název etnické menšiny	Čínský název	Počet členů	Území	Poznámka
Čuangové	Zhuang 壮族	16,9 mil.	Kuang-si, západní Jün-nan, Kuang-tung	Zahrnuje velké množství podskupin.
Chuejové/Dongaani	Hui 回族	10,5 mil.	Ning-sia, Kan-su, Čching-chaj, Jün-nan, Sin-fiang, muslimské čtvrti v Si-anu a Pekingu, Kyrgyzstán	Muslimští Číňané
Mandžuoové/ Manču	Manzu 满族	10,3 mil.	Tradičně Liao-ning, Che-pej, Chej-lung-fiang, Ťi-lin, Vnitřní Mongolsko, dnes značně urbanizovaní	Silně sinizováni, prakticky splynuli s většinovými Chany.
Ujgurové/ Ujguři	Weiwuer 维吾尔	10 mil.	Ujgurská AOT, Kazachstán, Turkmenistán, Turecko	Politicky velmi neklidné etnikum.
Miaové/Hmongové/ Meové	Miao 苗族	9,4 mil.	Kuej-čou, Chu-nan, Jün-nan, S'-čchuan, Kuang-Si, Severní Vietnam a Laos.	Velmi geograficky i jazykově roztráštěná skupina
Iové/Yiové	Yi 彝族	8,7 mil.	Jün-nan, S'-čchuan, Kuej-čou	Vnitřně velmi diverzifikovaní
Tchu-ťia/Tujiaové	Tujia 土家族	8,3 mil.	Hory na hranicích Chu-nanu, Chu-pej, Čchung-čchingu a Kuej-čou	Postiženi přesuny při stavbě Tří soutěsek.
Tibefané	Zangzu 藏族	6,3 mil.	Tibetská AOT, Čching-chaj, západní S'-čchuan a Jün-nan, jih Kan-su, Indický Ladak, Bhútán, Pákistán	Tibetská kultura utrpěla těžké ztráty během kulturní revoluce.

Mongolové	Mengguzu 蒙古族	6 mil.	AOT Vnitřní Mongolsko, Čching-chaj, Kan- Su, Ujgurská AOT, Mongolsko	Na rozdíl od Mongolska si uchovali tradiční písmo.
Tungové/Kam/ Dongové	Dong 侗族	2,8 mil.	Kuej-čou, Chu- nan, Kuang-si	Výslovnost tungštiny je extrémně složitá.
Puejové/Puyi/Buyiové	Buoey 布依族	2,8 mil.	Kuej-čou, Jün- nan, S' - čchuan	Sami se považují za Čuangy.
Jaové/Yaové	Yao 瑶族	2,8 mil.	Pohoří na hranicích Kuej- čou, Chu-nanu, Kuang-si, Kuang- tung, severní Vietnam a Laos	Zahrnuje mnoho rozdílných skupin, autoři rýžových teras v Longji.
Paiové/Baiové	Bai 白族	2,8 mil.	Jün-nan, Kuej- čou, jih Chu-nanu	Proslaveni bílo- modrou architekturou.
Korejci	Chaoxian 朝鲜族	1,8 mil.	Ťi-lin, Liao-ning, Chej-lung-ťiang, korejské čtvrti ve velkoměstech, korejsky poloostrov, Rusko, Japonsko	Potomci dřívější přistěhovalecké vlny
Chaniové/Haniové	Hani 哈尼族	1,6 mil.	Jün-nan, Severní Vietnam a Laos	Typické rýžové terasy
Liové	Li 黎族	1,4 mil.	Vnitrozemí ostrova Čaj-nan	Tradice tetování obličejů žen.
Kazaši	Hasakezu 哈萨克族	1,5 mil.	Severovýchod Ujgurské AOT, Kan-su, Čching- chaj, Kazachstán, Rusko	V ČLR používají arabské písmo.
Tajové/Daiové/ Tai lue	Dai 傣族	1,2 mil.	Jih provincie Jün- nan, Barma, Laos	Blízcí příbuzní Thajců
Še/Šeové	She 畲	708 600	Fu-ťien, Če-ťiang, An-chuej a Ťiang- si.	Velmi sinizovaní
Lisuové	Lisu 傈僳族	702 800	Jün-nan, S' - čchuan, Barma, Thajsko	Praktikují žďárové zemědělství.

Dongxiangové/ Tungsiangové	Dongxiang 东乡族	621 500	Ning-sia, východní Kan-su, Ujgurská AOT	Někdy nazýváni muslimští mongolové
Kelaové	Gelao 仡佬族	550 700	Západní Kuej- čou, Kuang-si, S'- čchuan, Jün-nan	Některé skupiny zahrnuty pod jiné menšiny.
Lahuové/Lachuové	Lahu 拉祜族	486 000	Jižní Jün-nan, Barma, Thajsko	Tradice pěstování opia
Waové/Va	Wa 佤族	429 700	Jižní Jün-nan, Barma	Přezdívká „nejdivočejší kmen Číny“
Šuejové/Sui	Shui 水族	411 800	Jih Kuej-čou, sever Kuang-si, severní Jün-nan	Prastarý systém písma podobný staročínskému
Nasiové/Naxiové	Naxi 纳西族	326 200	Hory Severozápadních Jün-nanu, Západní S'- čchuan, Jihovýchod Tibetské AOT	Tvůrci známého města Li-ťiang, užívají hieroglyfické písmo
Čchiangové/ Qiangové	Qiang 羌族	309 600	Tibetské oblasti severozápadního S'-čchuanu, Jün- nanu Kan-su a Kuej-čou	Často asimilovaní mezi Chany nebo Tibeťany
Tuové/ Monguoři	Tu 土族	290 000	Čching-chaj, Kan- su	Příbuzní mongolů
Mulamové/Mulaové	Mulao 仫佬族	216 200	Severní Kuang-si	X
Xibeové/Sipové	Xibo 锡伯族	190 000	Liao-ning, Ťi-lin, severozápad Ujgurské AOT	Geograficky rozdělení na 2 podskupiny
Kyrgyzové	Keerkezi 柯尔克孜族	186 000	jihozápad Ujgurské AOT, Chej-lung-ťiang, Kyrgyzstán	Dodnes kočují, používají arabské písmo
Ťingpchové/Káčjinové/ Jingboové/Káčinové	Jingpo 景颇族	147 800	Jihozápadní Jün- nan, oblast Kachin hills v Barmě a Indii	Etnický konflikt v Barmě, V ČLR poklidní.

Daurové/Dahurové	Dawoer 达斡尔族	132 000	Severovýchod Mongolské AOT, Západní Chej- lung-ťiang, západ Ujgurské AOT, Mongolsko	Nemají písmo, blízcí příbuzní Mandžů a Mongolů
Salarové/ Salaři	Sala 撒拉族	130 000	Na hranicích Kan-su a Čching- chaj	X
Bulangové/Blangové	Bulang 布朗族	119 600	Jižní Jün-nan, Barma, Thajsko	Tradice žvýkání betelu.
Maonanové	Maonan 毛南族	101 200	Sever provincie Kuang-si, Kuej- čou	X
Pamířané/ Tádžikové (Sic!)	Tajike 塔吉克族	51 000	Jihozápad Ujgurské AOT	Pamířané jsou v ČLR klasifikováni jako Tádžikové.
Pumiové/Pchumiové	Pumi 普米族	41 900	Východní Jün- nan	X
Ačchangové	Achang 阿昌族	39 600	Východní Jün- nan, Barma	X
Nuové	Nu 怒族	37 500	Jihovýchodní Jün- nan, Jihozápad Tibetské AOT, Severní Barma	Nemají písmo
Evenkové	Ewenke 鄂温克族	30 800	Severovýchod Mongolské AOT, Severní Chej- lung-ťiang, Rusko	Sibiřský národ
Jingové/Kinové	Jingzu 京族	28 100	Jižní pobřeží Kuang-si u hranic s Vietnamem	Potomci etnických Vietnamců
Ťinové/Jinuové	Jinuo 基诺族	23 100	Jižní Jün-nan	Ženy si barví zuby na černo.
De'angové/ Palaungové	De'ang 德昂族	20 600	Jihozápadní Jün- nan, Barma, Thajsko	Velká vnitřní diverzita
Paoanové/ Baoanové	Bao'an 保安族	20 000	Kan-su, Čching- haj	Proslaveni výrobou nožů.
Rusové	Eluosizu 俄罗斯族	15 400	Chej-lung-ťiang, Ujgurská AOT, Vnitřní Mongolsko, Rusko	Zbytky dříve početného ruského osídlení

Jugurové/Yugurové	Yugu 裕固族	14 300	Severní Kan-su	Dodnes kočují.
Uzbeci	Wuzibieke 乌孜别克族	10 600	Sever Ujgurské AOT, Uzbekistán, Afghánistán, Pákistán	V Číně stále používají arabské písmo.
Menpové/Membaové	Menba 门巴族	10 500	Jih Tibetské AOT, Indie, Nepál	X
Oročénové	Elunchun 鄂伦春族	8 600	Povodí řeky Amur v Severovýchodní Mongolské AOT a Chej-lung-tiang	Sibiřský národ
Tulungové/Derungové	Dulong 独龙族	6 900	Západní Jün-nan	Ženy si tetovaly tváře.
Nanajci/Hečové	Hezhe 赫哲族	5 300	Severní Chej-lung-tiang, Rusko	Nemají písmo, většinou rybáři
Kao-šan-žen/Původní Tchaj-wanci/ Gaoshanové	Gaoshan 高山族	4 000 ČLR, 500 000 Tchaj-wan	Hornaté vnitrozemí Tchaj-wanu, orchidejový ostrov, diaspora v pevninské Číně	Všezahrnující termín, Tchaj-wan uznává 17 skupin
Lhobové/Luobaové	Luoba 珞巴	3 700	Jihovýchod tibetské AOT, Indie	Nejnověji uznání
Tataři	Tataer 塔塔尔族	3 560	Města v Ujgurské AOT	Potomci Tatarů prchajících před Stalinskými čistkami

Zdroje: Šindelář, Etnografie Číny a Genzor, atlas jazyků světa.

Tabulka č. 2: vybraná neuznaná etnika v ČLR

Jméno	Čínské jméno	Počet členů	území	poznámka
Hakkové/ Hakka	Kejia 客家	Mezi 30 a 40 miliony	Kuang-tung, Fu-tien, Ťiang-si, Kuang-si, S'-čchuan, Chunan, Tchajwan, velké diaspora v JV Asii a zámoří	Zařazeni pod Chany, v případě (vysoce nepravděpodobného) uznání by se stali největší etnickou menšinou ČLR.
Khampové	Kangba 康巴	1 500 000	Jižní Tibet, západní S'-čchuan	Zahrnuti pod Tibeťany
Akha	Yani 雅尼	260 000	Jižní Jün-nan, Barma, Laos	Zahrnuti po menšinu Haniové.
Gejia	Gejia 革家人	50 000	Východ Kuej-čou	Zařazeni pod Miao, ale uznání v Kuej-čou
Mosuové	Mosuo 摩梭	40 000-50 000	Západní Jün-nan a S'-čchuan, okolí jezera Lugu	Zařazeni pod Nasi, známí svou matrilineárností
Khmu	Kemu 克木	Odhadováno kolem 10 000	Jihozápadní Jün-nan, Laos, Vietnam	Zařazeni po Bulangy
Makaňané	Tusheng aomenren 土生澳門人	Přibližně 8 000	Makao, velké zámořské diaspory	Nezaměňovat s chanskými obyvateli Macaa.
Tuvinci	Tuwa 图瓦	5 000	Severozápad Ujgurské AOT	Zařazeni pod Mongoly
Šerpové	Xiaerba 夏尔巴人	1 000	Jižní Tibet	Zahrnuti pod Tibeťany
Židé/Kchaj-fengští židé	Youtairen 犹太人	Odhadováno v řádu stovek	Město Kchaj-feng v provincii Che-nan	Judaismus nepatří mezi náboženství uznaná v ČLR
Nungové/Nong	Nong 侗族	(neznámo)	Jižní Kuang-si	Zařazeni pod Čuangy

Šanové	Shan 掸族	(neznámo)	Jižní Jün-nan, Barma, Indie	Zařazení pod Čuangy, některé skupiny neuznány
Japonci	Riyi 日裔	(přesné číslo neznámo)	Velkoměsta, Ťi-lin, Liao-ning	Potomci japonských kolonistů, imigranti

Zdroje: Genzor, 2015, Šindelář, 2014. & Joshua Project, 2019.

2.1 Obecné charakteristiky etnik

Etnické minority obývají především horské oblasti, západ a jihozápad země. Převážná většina etnických menšin se nachází v okrajových provinciích Číny jako je Ujgurská autonomní oblast, Vnitřní Mongolsko, Tibet, Jün-nan, S'-čchuan, Kuang-si a Kuej-čou, také v provinciích Chej-lung-ťiang, Ťi-lin, Ning-sia, Čching-chaj, Kan-su a na ostrově Chaj-nan. Silná minoritní populace je i na území Aksaičinu, jež je předmětem hraničního sporu mezi Čínou a Indií. Drobné populace menšin se nacházejí i v provinciích Chu-pej a Fu-ťien. Východní část a pobřežní oblasti jsou obývané především Chaný, většinovým čínským obyvatelstvem. (Breton, 2007, s. 56) Především provincie Jün-nan, S'-čchuan, Kuang-si a Kuej-čou jsou známé svou etnickou rozdrobeností, například v samotném Jün-nanu žije více než dvacet uznaných etnických menšin. (Breton, 2007, s. 56) Obecně řečeno odlišná etnika žijí v řídkěji osídlených oblastech na okraji čínského osídlení, jako jsou hory, lesy a pouštní oblasti západní Číny. Až na pár výjimek se jedná o převážně venkovské obyvatelstvo z oblastí, kde byl ještě donedávna omezený vliv a osídlení Chanů. Mnohé menšinové oblasti byly až donedávna špatně dostupné, což ale pomohlo zachovat místní jazyky a zvyky.

Pokud se rozhodneme dělit čínské obyvatelstvo podle jazykového klíče, zjistíme že v ČLR se nachází sedm jazykových rodin.

Sinotibetská jazyková rodina se dělí na dvě skupiny: Čínskými jazyky mluví Chanové, včetně Hakků, Kantoňanů a obyvatel Hongkongu a Macaa a také etnická menšina Chuejové, jež se od majoritní čínské společnosti odlišuje

islámským vyznáním. Čínštinu také přijala drtivá Mandžůů, jejichž původní jazyk spadá do altajské rodiny a podstatná část Šeů, Tchu-ťia a Kelaů. (Baar, 2002, s. 171) Mandarínská čínština je také povinně vyučována na čínských školách, takže ji menšiny mnohdy ovládají jako druhý či třetí jazyk.

Tibetobarmskými jazyky mluví Tibeťané, a pod ně řazení Khampové (Neubauer & Annas, 2010, s. 81) dále Iové, Tchu-ťia, Haniové, Kačínové/Ťingpchoové, Paiové, Lisuové, Ťinové, Nuové, Ačchangové, Lachuové, Čchiangové, a Nasiové. (Genzor, 2015, s. 354)

Altajská jazyková rodina se dělí na tři podrodiny, mongolskou turkickou a tunguzskou. Do mongolské rodiny se na čínském území řadí mongolština, tungxiangština, daurština, bonanština a tuvinština, do turkické jazykové rodiny se řadí Ujgurové, Salarové, Kazaši, Uzbekové, Tataři, Jugurové, Kyrgyzové a do tunguzské jazykové rodiny patří Evenkové, Sipové, Hečové, Orokové a Oročenové. Řadí se sem i mandžuštiny, původní jazyk Mandžůů, jež ale balancuje na hranici vyměření kdy počet rodilých mluvčích se počítá na jednotlivce, a to i přesto, že ještě začátkem dvacátého století byla jedním z úředních jazyků Číny a původním jazykem dynastie Čching. (Genzor, 2015, s. 277)

Hmong-mienské jazyky používají Miaové/Hmongové, Jaové a Še. (Breton, 2007, s. 57)

Do rodiny tajsko-kadajských jazyků patří Čuangové, jejichž jazyk čuangština má kolem patnácti milionů mluvčích, Tajové, Tungové (někdy nazývaní Kam), Mulaomové, Puejové, Maonanové, Šuejové a Liové. (Breton, 2007, s. 57)

Jazyky uznaných skupiny Bulangové, De'angů, Wa a neuznaného etnika Khmu se řadí do mon-kmerské rodiny, která se někdy nazývá austroasijská jazyková rodina. (Genzor, 2015, s. 380)

Do rodiny indoevropských jazyků se řadí Pamířané (čínská vláda je nazývá Tádžiky), Rusové a v neuznávané etnické skupině Makaňané se dodnes zachovávají drobné ostrůvky portugalštiny a místní kreolštiny patuá. (Genzor, 2015, s. 532)

Skupina Kao-šan žen, obývajících Tchaj-wan, patří do rodiny Austronéských jazyků. (Comrie, Matthews & Polinky, 2007, s. 66)

Jazyky Korejců a Japonců nejsou příbuzné k žádné jazykové rodině, někteří lingvisté je ale zařazují do altajské větve. (Comrie, Matthews & Polinky, 2007, s. 21)

I když bývají mnohé čínské menšiny prezentovány jako primitivní, podstatná část z nich má svůj psaný jazyk a některé z nich jako Mongolové, Korejci, Mandžuoové, Tibeťané, Nasiové, Čuangové, Ujguři, Iové a Tajové, dokonce vlastní psanou literaturu a tibetština, čuangština, ujurština, hmongština a iovština se v některých oblastech užívají coby úřední jazyk. (Baar, 2002, s. 76-77) Menšinové jazyky jsou též podporovány v telefonních a počítačových systémech a vychází v nich internetové noviny. (Zheng, 2010, s. 156 a 99)

Etnické menšiny se liší od většinových Čanů nejenom po jazykové, ale i po kulturní a náboženské stránce. V kultuře obyvatel severozápadní Číny jako jsou Ujgurové, Kazaši, Kyrgyzové, Uzbeki, Salarové a Chuejové je zjevný vliv střední Asie, Tibeťané a příbuzné národy jsou ovlivněni indickým subkontinentem, Paiové, Iové, Tungové, Tajové a Miaové obývajících jihozápadní provincie Jün-nan, Kuang-si a Kuej-čou mají mnoho kulturních prvků společných s obyvateli sousedící Barmy, Thajska a Vietnamu. Na severních menšinách Evenků, Oročenů a zbytcích tradičně žijících Mandžůů jsou viditelné vlivy Sibiře a Mongolska, na kultuře původních obyvatel Tchaj-wanu Kao-šan žen jsou patrné dávné styky s Polynésií.

Podstatnou roli v identitě národnostních menšin hraje náboženství. Islám vyznávají Ujgurové, Chuejové, Kazaši, Kyrgyzové, Pamířané, Tatarové, Salarové a Uzbeki. Lamaistická odnož buddhismu Tibeťanů, Mongolů, Tungů, Čchiangů, Menpů a Jugurů anebo theravádový buddhismus Tajů, Bulangů a Ačchangů je odděluje od mahájánového buddhismu většinových Chanů. Konfucianismus a taoismus se staly hlavním náboženským směrem Chanů, Hakků, Čuangů a Iů. (Zheng, 2010, s. 152-164) Především jižní etnické menšiny a určité části Tibetské a Čuangské populace si udržely svá původní polyteistická náboženství, z nichž je nutné zmínit minimálně tibetský Bon, čuangské uctívání boha Boluotuo, iovské náboženství bimonismus a šamanismus Mongolů, Korejců, Mandžů a Evenků. (Šindelář, 2014, s. 26-152)

2.2 Politika etnických menšin

Čínská vláda se při přidělování statutu národnost neřídí vždy stejnými pravidly, v potaz se bere spíše skupinové chování, jímž se skupina odlišuje od čínské majoritní společnosti. (Obuchová, 1999, s. 188) Kolem 50. let, když byly etnické menšiny uznávány, výzkumné týmy pověřené jejich klasifikací čerpaly ze stalinských kritérií pro uznání národů. Těmito kritérii byly společný jazyk, společné území, druh ekonomické produkce a společná kultura. (Chio, 2014, s. 28) Zároveň pomocí těchto kritérií byly jednotlivé menšiny zařazeny na jednotlivé příčky vzestupného společenské vývoje. (Chio, 2014, s. 28) V některých případech se postupovalo na základě jazykového klíče (Tungové, Kyrgyzové, Čchiangové), náboženství (Chuejové, Dongxiangové) a jindy podle obecných rozdílů v životním stylu (Kao-šan žen). Velký důraz se klade na viditelné rozdíly a projevy etnicity, (Chio, 2014, s. 25) což se projevuje na fungování etnických zábavních parků. Mnohé etnické kategorie vznikly jako zastřešující termín, jenž pod sebou zahrnuje několik kulturně a jazykově rozdílných skupin. Dobrým příkladem jsou Kao-šan žen, Miao a Čuangové se

svou velkou kulturní heterogenitou. V některých případech došlo i ke kompletnímu přejmenování etnika nebo výměny jejich čínské symbolu, jmenovitě u Čuangů a Iů byly předchozí derogativní znaky nahrazeny novými symboly. (Lemoine, 1989, s. 15) Čínská jména a oficiální označené etnických skupin v angličtině se často liší od jejich označení v okolních státech a západních etnografických pracích, například Ťingpchové se jinde nazývají Kačjinové, Miaové Hmongové, Kao-šan žen Tchajwanští domorodci a Chuejové Dongaani. Čínská vláda a vědci ale na svých označeních trvají, a tak se objevují i v etnických parcích, Čínou vydaných publikacích a turistických brožurách, kde by možná z marketingového hlediska bylo vhodnější využít „známou značku“ Hmongů a Kačjinů.

Na příslušníky státem uznaných etnických menšin se vztahují určité výhody při nástupu do armády, umisťování do zaměstnání, (Obuchová, 1999, s. 188), placení nižších daní, (Gladney, 2004, s. 141) a v minulosti i výjimky z čínské antinatalitní politiky. (Obuchová, 1999, s. 188), Národností menšiny jsou zvyhodňovány v oblasti vzdělání, vztahují se na ně nižší požadavky při přijímacích zkouškách, bonusové body za složení přijímacích zkoušek v čínštině, výjimky z placení školného a speciální kvóty na univerzitách. (Bhalla & Qiu, 2006, s. 95-96) V oblastech se souvislým národnostním osídlením jsou budovány základní i střední školy, ve kterých se vyučuje jazykem daného etnika, Korejská menšina v provincii Ťi-lin má vlastní univerzitu, která vyučuje v korejštině. (Šindelář, 2014, s. 27) Vláda podporuje bilingvní vzdělávání a výuku tradičních umění a řemesel. (Mackerras, 2004, s. 160) Menšin se také týká větší náboženská svoboda, například možnost svobodného praktikování šamanismu a místních náboženství. (Gladney, 2004, s. 141)

Ústava Čínské lidové republiky zaručuje rovnost všech uznaných národností a právo na územní národní autonomii, s důrazem na fakt, že autonomní oblasti a prefektury zůstávají nedílnou součástí Číny. (Obuchová, 1999, s. 189) V současné době existuje pět autonomních oblastí: Tibetská Autonomní oblast, Ujgurská autonomní oblast Sin-ťiang, Chuejská autonomní oblast Ning-sia, Autonomní oblast Vnitřní Mongolsko a Čuangská autonomní oblast Kuang-si. (Breton, 2007, s. 56) Další početné menšiny jako Kazaši, Kyrgyzové, Paiové, Korejci, Miaové, Iové a Tchu-ťia, si vymohli nižší míru místní autonomie ve formě autonomních prefektur a okresů. (Baar, 2002, s. 151, 76-77.) V současné době existuje 120 autonomních okresů a v autonomních regionech žije 71 % populace etnických menšin. (Zheng, 2010, s. 69-70) Autonomní regiony se staly příjemci speciálních vládních grantů a dotací a dostalo se jim preferenčního jednání v oblasti populačních, vzdělávacích a rozvojových politik. (Bhalla & Qiu, 2006, s. 39) Dobrým příkladem rozvojových snah ČLR je bezplatná zdravotní péče v Tibetské autonomní oblasti, která se díky tomu stala jedinou oblastí v Číně, kde je lékařská péče poskytována zdarma celé populaci. (Zheng, 2010, s. 54)

I přes zakotvení práv etnických menšin v ústavě ale dochází k cílenému porušování práv národnostních menšin, a to především v Tibetské Autonomní oblasti a Ujgurské autonomní oblasti. V posledních letech nabyly represe vůči Ujgurům na síle, došlo k zákazu nošení muslimských šátků, závoje a plnovousů, zákazu půstu v období ramadánu, zákaz pojmenovávání dětí muslimskými jmény (Haas, 2017) a dokonce i posílání lidí do převýchovných táborů. (Phillips, 2018) Dalšími problémy etnických menšin jsou přetrvávající chudoba, nízká úroveň vzdělání a negramotnost, nedostatečná zdravotní péče a chybějící přístup k pitné vodě. (Bhalla & Qiu, 2006, s. 51-113) Tibet a Ujgurská autonomní oblast se desítky let snaží získat nezávislost, ale veškeré snahy o odtržení od ČLR jsou čínskými úřady tvrdě

potlačovány. V Ujgurské autonomní oblasti došlo k násilným protestům a sérii teroristických útoků, existují důkazy o přítomnosti Ujgurů v teroristických sítích al-kájda, talibán (Mackerras, 2004, s. 150-154) a ISIS. (Campbell, 2016) Ostatní převážně menšinové regiony se vyznačují až překvapivou politickou stabilitou.

V kontrastu s předchozím odstavcem vláda Čínské lidové republiky zapojuje své etnické menšiny do veřejných akcí a propagandy. Už jenom na úvodním ceremoniálu Pekingských olympijských her se procházely děti v oblečcích 55 uznaných etnik, také na Expu 2010 v Šanghaji probíhaly kulturní akce spojené s etnickými minoritami. (Xinhua, 2010) Etnická vystoupení jsou též součástí každoročního televizního galavečeru u příležitosti Jarních svátků, období českého televizního silvestru. (Barabantseva, 2010, s. 93) Čínská vláda podporuje etnoturistiku a cestování do okrajových částí Číny, a to včetně Tibetu a Ujgurské autonomní oblasti. Menšinové jazyky najdete na každé čínské bankovce a na zadní straně vybraných bankovek jsou vyobrazeni i samotní členové etnických menšin. Menšiny se objevují i v propagandistických a mravoučných videích, která hrají v hromadné dopravě. V rámci udržování dobrých vztahů s arabskými zeměmi Čína pomohla velkému množství muslimských poutníků s poutí do Mekky, poutníkům vykonávajícím hadždž přitom nechyběl stejnokroj s čínskou vlajkou a arabským nápisem Čína. (Gladney, 2004, s. 142) Na druhou stranu i přes všechnu veřejně deklarovanou hrdost na etnické menšiny, dochází k opakovanému porušování jejich práv, ať už se jedná o známé represe v Tibetu a Ujgurské AOT nebo porušování práv rolníků při stavbě infrastrukturních projektů v minoritních oblastech. (Barabantseva, 2010, s. 148)

Chanská většina se vůči etnickým menšinám vymezuje. Už jenom samotný název minzu 民族 (rasy, národy) s sebou nese negativní konotace. (Barabantseva, 2010, s. 139) Menšiny bývají zobrazovány jako dětinské

a zaostalé. Často bývá zdůrazňována vyšší kulturní úroveň Chanů a zmiňována „nezdravá mentalita“ etnických menšin, kdy nezdravou mentalitou jsou myšleny jejich zvyky a tradice, jež jim brání v rozvoji. (Barabantseva, 2010, s. 139) Objevuje se i stereotyp promiskuitních minoritních žen. (Chio, 2014, s. 155) Většinová populace často pohlíží na příslušníky menšin jako na podřadné, a to do té míry že se někteří z nich radši vzdali statusu menšiny. (Barabantseva, 2010, s. 143-144) Často je zdůrazňovaná nadřazenost Chanů a tvrzení, že menšiny se mohou rozvíjet pouze tehdy, když se budou učit od „civilizovanějších“ Chanské populace. Toto tvrzení ještě zvyšuje pocity méněcennosti a odporu u etnických menšin, pocit odcizení je navíc zesilován faktem, že mnohé místní kádry jsou vybírány z Chanů, kteří se ani po jmenování do funkce neobtěžují učit menšinovým jazykům a zvykům. (Grunfeld, 2014, s. 153) Dalším zdrojem napětí je státem řízené stěhování Chanů do oblastí, kde etnické menšiny tvořily většinu, což způsobilo, že například z Ujgurů a Mongolů se stala menšina v jejich vlastní domovině. (Grunfeld, 2014, s. 157)

3 Etnicita, etnická identita a exotizace

V rámci procesu industrializace a urbanizace, jenž v Číně proběhl překotným tempem, dochází k rychlým změnám a sporům o ekonomickou, kulturní a politickou moc. (Tomandl, 2010, s. 25) Při studování etnicity v Číně je nutné mít na paměti její multietnické a multináboženské složení, a navíc fakt, že ještě v minulém století jí vládla etnické menšina Mandžůů, její součástí bylo Mongolsko, a naopak pod správu Číny nepatřily Tibet, Hongkong a Macao. V mnoha obdobích historie Číny docházelo k mísení kultur a zároveň zápasu o moc mezi většinovými Chany a ostatními etniky, ať už to byli Mongolové, Kitajci, Mandžuoové nebo Japonci. Z toho možná pramení tendence majoritního čínského etnika dokazovat si svou nadřazenost nad menšinovými

obyvateli říše středu. V případě Chanů můžeme mluvit o dominantní etnicitě, kdy dominantní etnicita je etnicita toho etnika, které drží v ruce politickou, kulturní a ekonomickou moc, a jejíž zvyky, jazyk a tradice jsou považovány za nadřazené, a jež intenzivně působí na asimilaci a akulturaci menšin. Zároveň vytváří pravidla mezietnických vztahů a vytlačuje kulturu menšinových etnik na „kulturní periferii. (Tomandl, 2010, s. 32)

Etnicita, a to včetně etnicity Chanů, je dlouhodobou a systematickou komunikací kulturních rozdílů mezi jednotlivými skupinami. Etnicita vyvstává právě když se ony kulturní rozdíly stanou důležitými, (Eriksen, 2007, s. 105) viz například kulturní rozdíly mezi Chany a Chueji. Etnicita vždy náleží vztahu mezi více skupinami. (Eriksen, 2007, s. 105) Moderní chanská etnicita byla formována v kontrastu s etnicitou Mandžů a jiných etnických skupin a okolních národů. Podle této teorie pomocí zdůrazňování rozdílů mezi Chany a ostatními čínskými etnickými menšinami může být posilováno vědomí vlastní etnicity. Etnicita je ovlivňována nacionalismem a politikou, kdy vznikají autorizované verze kultury (například zákazem polygamie a některých rituálů), budování umělých kulturních hranic (např. prostřednictvím etnické klasifikace 55 etnických menšin) a tvarováním minulosti do požadované podoby (např. zdůrazňováním historických vazeb jednotlivých etnik na Čínu a vynecháváním zmínek o obdobích nezávislosti.). (Eriksen, 2007, s. 104)

Součástí moderních společností je i vnímání jasných a pevně stanovených hranic mezi jednotlivými etnickými skupinami. Hranice mezi jednotlivými etnickými skupinami jsou vnímány staré jako lidstvo samo, (Eriksen, 2012, s. 148) a to i přesto, že v průběhu historie byly hranice mezi jednotlivými etniky velmi porézní, docházelo například k mezietnickým sňatkům, vzájemné asimilaci, koexistenci vícero etnik v rámci malého prostoru a velkému množství kulturních výpůjček, kdy například Chanové převzali od Čuangů

pěstování rýže, vaření v banánových listech, námořní dopravu a bydlení na lodích a Čuangové od Chanů konfucianismus a znakové písmo.

Pokud se snažíme definovat etnickou skupinu, definujeme ji prostřednictvím kritéria fyzických rysů, jazyka, zvyků, náboženství, často se přitom opíráme o „zvláštní rysy“ kterým se ono etnikum odlišuje od okolí. (Tomandl, 2010, s. 28) Právě na oněch „zvláštních rysech“ a „odlišnosti“ stojí idea etnických zábavních parků. V kontextu Číny se klade velký důraz na vybrané „zvláštní rysy etnik“ jako jsou tradiční oděvy a šperky, architektura, písně a tance a do určité míry gastronomie, náboženství a tradiční výrobky. Tyto zvláštní rysy kultury pocházejí z prvotního zájmu a především vizuálních materiálů prvních čínských antropologů provádějících výzkum v menšinových oblastech. Především na oděvy a tanec je dáván velký důraz v propagandistických materiálech, což vytvořilo známý stereotyp o čínských menšinách. Vnímání kultury a etnicity jiného často stojí na stereotypch a zdůrazňování vzájemných rozdílů, a to i přesto, že kultura je ve skutečnosti značně proměnlivá. Ony vzájemné rozdíly mohou být náboženské (Chuejové), jazykové (Mongolové, Čuangové), jindy je brán důraz na způsob oblékání a jiné odlišnosti. (Eriksen, 2007, s. 18-20) Kulturní odlišnosti, ať už reálné nebo předpokládané, bývají u vytváření stereotypů a soutěžením mezi jednotlivými etnickými skupinami. Kulturní rozdíly bývají často zveličovány a používány k dichotomizaci my a oni. (Eriksen, 2012, s. 117) Jsou to ony kulturní odlišnosti, jež slouží jako základ etnoturistiky v ČLR.

Zdůrazňování tradic je ve své podstatě moderním fenoménem. Podle Eriksena jsou nejmodernější ty tradice, které působí nejstarodávněji. (Eriksen, 2007, s. 149) Zároveň je etnická různorodost vnímána často jako kulturní dědictví lidstva, (Šatava, 2009, s. 12) potažmo Číny. Kultura a památkám čínských etnických menšin se dostalo mezinárodního uznání, palác Potála, hakkské kulaté domy Tulou, nasijské město Li-ťiang, hanijské rýžové terasy v Honghe,

památky tchu-tia v Tusi, (UNESCO, 2018) tungská velká píseň, hečovské vyprávění Yimakan, ujugurské umělecké shromáždění Mešrep, tibetská opera i epos Gesar a mnoho dalších se se dostaly na seznam světového dědictví UNESCO. (UNESCO Intangible Cultural Heritage, 2018) Památky etnických menšin jsou spravovány State Administration of Cultural Heritage a jeho lokálními odnožemi stejně jako památky majoritní čínské kultury. (Silverman & Blumenfeld, 2013, s. 6) Čína je také signatářem konvence UNESCO o ochraně nehmotného kulturního dědictví. (Silverman & Blumenfeld, 2013, s. 7) Kulturní památky menšin také zastávají čestné místo v muzeích, například ve velkém Šanghajském muzeu je jim věnována celá jedna galerie, dále jsou vděčnými exponáty muzeí v etnicky rozdrobených oblastech.

4 Etnoturistika

S etnoturistikou se váže několik specifických jevů, jako je komodifikace kultury, spor mezi autenticitou a „divadelním představením“ a tourist gaze.

Jako první si přiblížíme problematiku komodifikace kultury. Ke komodifikaci dochází, když místní obyvatelé začnou přeměňovat své zvyky, ceremonie, kulturní artefakty další aspekty materiální kultury na komoditu určenou k prodeji turistům. (Webb, 2012, s. 100) Komodifikace kultury se může týkat etnických restaurací, které vyrostly po celé Číně, prodeje oděvů, textilií a šperků turistům, výroby suvenýrů i tanců, ukázky rituálů a slavností sloužících k pobavení návštěvníků. Jak jsem se zmínila výše, oblíbenou formou komodifikace se staly etnické restaurace, které labužníkům nabízejí exotickou kuchyni v pseudoexotickém prostředí. Při své návštěvě etnických restaurací jsem se setkala i s koloritem domorodých zpěváků bavících hosty tradičními písněmi a obsluhou v „krojích“.

Díky etnické komodifikaci je možné si koupit etnické kroje a šperky na internetu. (Aliexpress, 2018) Ovšem otázkou je nakolik jsou tyto kroje a taneční kostýmy prodávané na aliexpressu autentické, zvláště když bližší zkoumání odhaluje přespříliš pestré barvy, a ne zrovna tradiční střih. Oblíbené jsou módní doplňky jako kabelky a peněženky s etnickými motivy. Čínské lidové republiky se podařilo proměnit mnohé minoritní tradice v důležitý zdroj příjmů. Kultura etnických menšin se stala hlavním lákadlem etnoturistiky a mnohé kulturní aspekty byly změněny v cennou komoditu. Například soutěže a festivaly obsahující tradiční čuangské lidové písně lákají tisíce návštěvníků, a tak se vláda Čuangské autonomní oblasti rozhodla pořádat každoroční Nan-ning International Folk Song Art Festival, spektakulární show kombinující tradiční zpěv a umění s rekvizitami ne nepodobnými soutěžím superstar a Eurovize, jež generuje obrovské zisky. Také starobylé nasijské město Li-tiang se díky turismu přeměnilo z ospalého městečka na jednu z největších atrakcí provincie Jün-nan, kde turistický průmysl převážně zaměřený na etnoturistiku generuje až polovinu místního HDP. (Zheng, 2010, S. 112-113) Jedním z předmětů komodifikace jsou i suvenýry, které jsou prodávány čínským i zahraničním návštěvníkům.

Na opačném pólu stojí autenticita. Dlouhou dobu se diskutuje o vlivu turistiky a tourist gaze na autenticitu kultury etnických menšin. Komodifikace kultury často ničí autenticitu kulturních produktů a mění kulturní úkony v zinscenovaná představení a etnické výrobky v suvenýry. (MacLeod, 2006, s. 177) Na jednu stranu ztráta určité míry autenticity může být pro turisty toužící vidět etnické menšiny i výhodná. Ztráta autenticity totiž může odfiltrovat nepříjemné součásti etnoturistiky, jako je dlouhá cesta do odlehlých regionů, nedostatečná hygiena a sanitace, sezónnost některých svátků a událostí, případně jejich nepřístupnost pro turisty. Naopak může přidat pro turisty populární zázemí ve formě kvalitních hygienických zařízení, wi-fi

a restaurací, původně sezónních svátků, které se pro turisty začnou konat i mimo sezónu a dobré dopravní napojení, jenž zpřístupní etnoturistiku i rodinám s dětmi a důchodcům.

Bohužel v parcích se tradice domorodých etnik proměňují v zábavu pro turisty a vytrácí se kontext a důležité detaily, jako například mytologie a další kulturní spojitosti, jako je fakt že tajský svátek Festival cákání vody připadá na svátek Vesak, tj. Buddhovy narozeniny. Jak někteří výzkumníci postřehli, turisté touží po autentických zážitcích, zároveň ale nechtějí zažít její nepříjemnou část. (Schouten, 2006, s. 193) Etnické zábavní parky se často cíleně odklání od autenticity ke komodifikaci a podbízení se tourist gaze. Tradiční tance jsou zkracovány a zjednodušeny, aby více vyhovovaly potřebám turistů, (Webb, 2012, s. 102) a tradiční oděvy modifikovány. (Yang, 2010, s. 44) Na druhou stranu v etnických zábavních parcích neustále dochází k třenicím mezi zvyšováním autenticity například konzultací etnických expertů při stavbě tradičních obydlí a návrhu představení, (Yang, 2010, s. 44) a ztrátou autenticity, jež přichází s přizpůsobením se turistům prostřednictvím zábavnějších a hlasitějších představení a stavbou další turistické infrastruktury, jako jsou například čajovny a stánky s populárním čínským občerstvením.

Hlavní snahou managementu parku jsou finanční zisky, čemuž je uzpůsobeno zázemí a organizace parku. Jednotlivé části programu jsou vybírány podle toho o čem si management myslí, že turisté chtějí vidět, turisticky nezajímavé části jsou vynechány. (Yang, 2010, s. 45) Autenticita v etnických parcích by se mohla nazvat zinscenovanou autenticitou, protože obsahuje umělé situace vytvořené pro oči turistů, zároveň ale před nimi skrývá realitu. (MacLeod, 2006, s. 179)

Je nutné zmínit i materiální autenticitu, která obnáší používání tradičních materiálů, vzorů a jiných známek autenticity. Se ztrátou autenticity se vytrácí i vzdělávací přínos. (Schouten, 2006, s. 193) Pokud jsou předváděné tradiční tance zkráceny a pozměněny s ohledem na turisty, turisté tedy nejsou svědky tradičního vystoupení, navíc se ztrátou autenticity často uniká i kontext.

Jedním z předmětů sporu komodifikace s autenticitou jsou i suvenýry, jež se pohybují od ruční práce domorodého etnika k levné tovární výrobě. V obchůdcích se suvenýry v etnických parcích není problém zakoupit ruční miaoskou výšivku barvenou přírodními barvami, levnou plastovou panenku v etnickém oblečení, či kryt na mobil s malbou Miaoské dívky a hned vedle si můžete pořídit plastové figurky s oblíbenými filmovými a seriálovými postavami, jako jsou Já padouch a Velká šestka. V nabídce ale bývají i moderní módní doplňky s domorodými vzory. Mnoho výrobků prodávaných turistům coby suvenýry ztratilo svou původní formu a tradiční vzory. Suvenýrům navíc chybí hlubší vztah k mytologii a náboženství. (Guan, 1989, s. 78)

V některých případech může touha turistů po „autenticitě“, ve skutečnosti pseudoautenticitě, vést ke ztrátě autenticity. Pokud se turistům nelíbí pronikání moderních technologií do života a obydlí etnických menšin, logickým krokem je odstranění všech viditelných moderních technologií z „autentického domorodého obydlí.“ (MacLeod, 2006, s. 179) „Pseudoautenticita“ může vést k tomu, že etnické menšiny jsou prezentovány jako zamrzlé v čase, i když opak je často pravdou. Paradoxně často opakované stereotypy vytvořené turistickým průmyslem se mohou turistům zdát skutečnější než realita. (MacLeod, 2006, s. 185)

Etnické zábavní parky ze své podstaty ztrácí podstatnou část autenticity, která je nahrazena předstíranými scénami v uměle zbudovaném prostředí, jehož hlavním účelem je vydělávat peníze a bavit turisty. Návštěvníkům etnických

zábavních parků se dostává zinscenované autenticity, kdy konzumuje zinscenovaná představení a setkání, zatímco realita je mu úmyslně skryta. Turistovi toužícím po autentickém zážitku je předkládán zážitek pseudoautentický, a tím je mu prakticky odepřena autenticita. (MacLeod, 2006, 179)

Etnoturistika v čínských etnických zábavních parcích silně závisí na objektivizaci a tourist gaze. Etnoturismus často obnáší objektivizaci pozorované kultury, kdy turista pozoruje „exotické jiné“. Turista touží vidět exotické a zvláštní věci a soustřeďuje se na viditelné rozdíly mezi kulturami. (Scarangella-McNenly, 2012, s. 79) Zaměstnanci a účinkující v etnických zábavních parcích jsou viditelní turistům, a tudíž svázáni tourist gaze. Z toho vyplývá určitá nutnost účinkujících přizpůsobit své chování představám turistům. Účinkující jsou nuceni chovat se způsobem jaký je turisty vnímán jako autentický a akceptovatelný. V některých částech programu je interakce mezi účinkujícími a turisty regulovaná, k čemuž dochází například při vystoupeních. V případě skupin s průvodcem zase dochází ke směřování tourist gaze a k řízení jejich pohybů a zážitků. Tohle systematické řízení tourist gaze může zároveň sloužit jako řízení předávaných znalostí a získávaných zkušeností o etnických skupinách. Etnické zábavní parky a jiné turistické cíle mají moc rozhodovat o obrazu „jiných“ a produkovaní znalostí díky produkci různých druhů médií (webové stránky, propagační materiály, spolupráce s turistickými kancelářemi) a samotným aktivitám a vizuální stránce parků. Etnické zábavní parky a podobná zařízení vytvářejí uzavřená místa vyhovující tourist gaze a předávající vybrané informace. (Scarangella-McNenly, 2012, s. 80) Reprezentace etnických menšin, kterou etnické zábavní parky nabízejí, často závisí na stereotypch a romantizaci, navíc často doplněné základními identifikačními znaky, (Scarangella-McNenly, 2012, s. 79) jako jsou kroje, architektura či tance. V současné době jsou čínské etnické menšiny vnímány

především přes růžové brýle turismu, kdy etnické zábavní parky a čínská propaganda mají podstatný podíl na formování jejich současného obrazu. (Oakes, 1997, s. 42)

4.1 Základy čínské etnoturistiky

V současné době začaly být čínské etnické menšiny a jejich kultura velmi „módní“. Nastal boom etnických festivalů, hudby, tradic a jídla. (Barabantseva, 2010, s. 183) Po celé Číně vyrostly restaurace nabízející kuchyni Jün-nanských menšin, muslimů, Mongolů a Korejců (i když u posledních dvou zmíněných se dá spekulovat, jestli tyto vlivy nepřicházejí spíše z jejich vlastních států), slavné lan-čouské nudle připravované Chueji se dostaly i do natolik nepravděpodobných míst jako je menza mojí hostitelské univerzity, a to včetně muslimských čepiček na hlavách kuchařů. V téměř každém stánku se suvenýry narazíte na etnické výrobky. Knihy *The History of Soul* a *Totem vlka*, jež pojednávají o chuejské (Gladney, 2004, s. 142) a mongolské kultuře se staly bestsellery, *Totem vlka* vyšel i v češtině a stal se předlohou pro celovečerní film. (Spáčilová, 2016) Někteří zpěváci se ve svých hudebních videích inspirovali domorodou kulturou či ji využívají jako kulisu, jak je patrné z videoklipů. Objevují se anekdotické zprávy o prostitutkách vydávající se za členky menšiny Taj, aby nalákaly zákazníky na iluzi exotiky. (Gladney, 2004, s. 141)

Ke zvýšenému zájmu o kulturu čínských etnických menšin vedla kombinace několika faktorů, jako je prudká urbanizace, která vedla k rychlému stěhování venkovského obyvatelstva do měst, kdy se za prací či studiem stěhují do velkých měst (Šen-čen, Kanton, Šanghaj, Čcheng-tu) i příslušníci etnických menšin kteří tam vytvářejí kompaktní komunity, (Shaw, 1999, s. 55) dále řízená migrace Chanů do nechanských a pohraničních oblastí Číny (Tibet, Ujgurská autonomní oblast apod.). Díky tomu zintenzivnily kulturní kontakty. V neposlední řadě je nutné zmínit rychlou moderní dopravu, která

zpřístupnila dříve odlehlé minoritní oblasti – z Pekingu či Šanghaje se vlakem do Lhasy dostane za necelé dva dny, ze Šanghaje do Kchun-mingu, správního centra etnicky rozdrobené provincie Jün-nan, (srovnatelné se vzdáleností Praha-Barcelona) za pouhých deset hodin a necelých tři tisíce korun. Díky levné a rychlé dopravě a dalšímu rozvoji turistické infrastruktury došlo k přílivu turistů a rozvoji místní etnoturistiky. A od etnoturistiky zbýval jenom krok k vytvoření etnických zábavních parků.

4.2 Etnoturistika v Čínské lidové republice

Etnoturistika je typem turismu, kdy turisté poznávají kulturu rozličných etnických skupin. V rámci etnoturistiky turisté navštěvují etnické vesnice a obydlí, sledují tance, rituály a různá představení, a kupují etnické výrobky. (Wood, 1997, s. 4) V posledních letech došlo k prudkému rozvoji etnoturistiky a to především v etnicky bohatých zemích jako je Indonésie, Jihoafrická Republika, Namibie, Peru, Brazílie, Vietnam a Čína. V některých případech je etnoturistika spojena s jinými formami turismu jako environmentální turistika (zaměřená na životní prostředí, například hory, čajové plantáže či rýžová pole) nebo kulturní turistika (zaměřená na mizející tradice jako pluh tažený buvolou, tradiční řemesla a folklorní představení) (Wood, 1997, s. 4-6) Předmětem této práce je zkoumání netradičního spojení etnoturistiky a zábavních parků.

Etnoturistika je jedním z rychle rostoucích turistických odvětvích v Číně a v současné době přivádí velké množství turistů do vzdálených zapadlých koutů Číny. Jedním z důvodů rozvoje etnoturistiky bylo uvolnění cestovních restrikcí a značný nárůst příjmu u čínské populace, jež vedly k nárůstu domácí turistiky. Příležitost k cestování přinesla i čínská politika umisťování několika státních svátků za sebe, čímž vznikly dlouhé úseky volna vhodné k cestování. Brzy se vynořila oblíbená centra etnoturistiky, a to především v provinciích Jün-nan, Kuej-čou a S'-čchuan. Známými centry etnoturistiky se staly Ta-li, Li-

fiang, Šangri-la, Ši-šuang-pan-na, Kašgar, Jezero Lu-ku, Longtijské rýžové terasy kousek od Kuej-linu a další. Obecně by se cíle etnoturistiky daly rozdělit na dvě části, a to na horské národy jižní Číny a na pouštní kultury hedvábné stezky. Převážnou většinu turistů tvoří Číňané, cizinci zatím tvoří pouze malou část návštěvníků. Tomu odpovídá i zázemí jako jsou chybějící mapy a průvodci v angličtině, hotely přijímající pouze hosty vlastníčí čínský průkaz totožnosti a cestovní kanceláře zaměřené na čínskou klientelu. Do minoritních oblastí míří i zahraniční turisté, především z Tchaj-wanu, Hongkongu, Japonska a blízkých zemích, kterým je poznání minoritních kultur nabízeno v rámci balíčků cestovních kanceláří. (Gladney, 2004, s. 142) V České republice zprostředkovává zájezdy cestovní agentura ESO travel. (ESO travel, 2019)

Jedním z důvodů vládní podpory etnoturistiky je snaha silněji připoutat minoritní regiony k ČLR pomocí oficiální turistické a kulturní politiky. V případě kulturních památek etnických menšin je zdůrazňována čínská doktrína multikulturní země s tisíciletou nepřerušenu tradicí. (Silverman & Blumenfeld, 2013, s. 4) Vláda podporuje projevy folklorních tradic za účelem jejich monetizace coby turistické cíle. Ze stejného důvodu se v Cheng-du pravidelně koná festival nehmotného dědictví Číny, jenž je líčen jako „rekreční projekt a turistická atrakce“. (Silverman & Blumenfeld, 2013, s. 9) Faktem je, že etnoturismus zdůrazňuje a prohlubuje historické, kulturní a jazykové rozdíly mezi turisty a objekty jejich zájmu, čímž se udržuje sinocentristický pohled na chudé a „primitivní (sic!)“ členy etnických menšin a zároveň podporuje idea multikulturní Číny. (Liu, 2013, s. 167)

Turisté přijíždějící do minoritních oblastí touží po exotice a autenticitě, kterou jim začali nabízet místní podnikatelé. Byla vytvořena turistická infrastruktura, cestovní společnosti začaly nabízet přesně strukturované turistické zájezdy a prodejci objevili kouzlo obchodu se suvenýry, „etnickými“ oděvy a hudebními nahrávkami, fotoalby a dalšími kulturními komodifikacemi.

Začaly se pořádat komerčně orientované etnické soutěže krásy a menšinová sportovní klání. (Barabantseva, 2010, s. 93) Turisté měli zájem vidět odlišnou architekturu a místní obyvatele a přáli si být svědky tradičního (v ideálním případě „časem nedotčeného“) života, tajemných rituálů a cizokrajných tanců. Turisty přitahovaly kulturní rozdíly a romantická iluze minulosti a tradic zamrzlých v čase. (Liu, 2013, s. 167)

Neviditelná ruka trhu zareagovala nabídkou tzv. „folk villages“ a „culture parks“, které se staly eufemismem pro etnické zábavní parky. Poté, co se ukázalo, že folk villages úspěšně přitahují turisty, vznikly etnické zábavní parky i ve velkých městech, jako jsou Splendid China v Šen-čenu a Chinese Ethnic Culture Park v Pekingu, který předvádí 55 uznaných menšin stylem kombinujícím zoologickou zahradu, muzeum a Disneyland. Vystoupení etnických menšin jsou zahrnuta i do zcela nesouvisejících zábavních parků a rezervací, jako je Happy Valley v Pekingu a přírodní rezervace Tianhetan v Kuej-jangu. Etnoturistika nejenom přináší množství změn a financí do minoritních oblastí, zároveň ale ovlivňuje i čínské kultury a etnické identity. (Li, 2008, s. 202)

Jak Chio a její respondenti poznamenávají, turisté často přijíždějí kvůli konkrétním věcem, jako je například vhléd do každodenního života etnických menšin či etnická architektura. (Chio, 2014, s. 119-12) To vede k mimo jiné k ukázkám „typického interiéru domu“ „tradičních zemědělských nástrojů“ a příkladům slavné etnické architektury. Také přijíždějí kvůli obecnějším věcem jako jsou exotické scenérie obklopující ona „typická obydlí“ a možnost ochutnat „typické etnické jídlo.“ Turisty často přitahuje obraz exotického jiného. To vede k exotizaci etnických menšin a zdůrazňování vzájemných rozdílů. (Chio, 2014, s. 118)

Důležitou součástí etnoturistiky je samotný vzhled jejího cíle, který má být ideálně hezký na pohled a čistý. (Chio, 2014, s. 134-135) Obecně se vizuální stránce přikládá velká důležitost. Zároveň turisté vyžadují i známé věci, jako je znalost spisovné čínštiny a nabídku čínské kuchyně vyhovující chanským chutím. Je tu i velká poptávka po – albeit stylizovaném – etnickém vzhledu, především etnických krojů, které se staly jedním z hlavních symbolů etnických menšin. V ideálním případě mají turisté možnost pozorovat okrojované tanečnický, případně se mohou vyfotit s dívkami v krojích. (Chio, 2014, s. 189)

5 Etnické Zábavní parky v Číně

Jedním z možná překvapivých faktů o Číně je tamější množství zábavní parků a komplexů. Díky kombinaci vládní snahy o diverzifikaci ekonomiky a volné ruky trhu reagující na neutuchající touhu po zábavě bylo po celé zemi postaveno nezměrné množství zábavních parků, jak gigantických projektů jako Disneyland v Hong Kongu a Šanghaji, Beijing Happy Valley či zábavní komplex Chimelong, (China highlights, 2009) tak bizarních parků jako Little People Kingdom vystavujících lidi trpících poruchou růstu zvanou nanismus (The Guardian, 2014) nebo East Science Valley v provincii Kuej-čou, který se proslavil sci-fi tematikou a monumentálními kovovými sochami robotů. (Reuters, 2017) Z pohledu zábavního průmyslu bylo pouze logické zareagovat na poptávku po „exotice“ etnických menšin a vytvořit etnické zábavní parky.

První etnické zábavní parky v Číně, jinak nazývané folk village, se otevřely v počátcích 90. let 20. století na ostrově Chaj-nan. (Webb, 2012, s. 102) Etnické zábavní parky se zjevně inspirovaly havajským Polynesian Culture Centre, který nabízí ukázky tradiční polynéské architektury a kultury kombinované se zábavními show, humornými momenty a možností určité participace návštěvníků. (Webb, 2012, s. 102-103) Ze začátku měly být folk villages spíše kulturními centry, i když komerčně orientovanými, kde se turisté měli

vzdělávat o domorodé kultuře. Vzdělávací model se ale neosvědčil, takže původní folk villages přešly do mnohem zábavnější roviny a došlo ke zkrácení a zjednodušení kulturních představení. Zábavný model se ukázal být velmi úspěšným a inspiroval otevření dalších Folk Villages na Chaj-nanu a později i v kontinentální Číně. (Webb, 2012, s. 102-103) Některé etnické zábavní parky vznikly otevřením a přizpůsobením domorodé vesnice turistům, (Webb, 2012, s. 102-103.) jiné, jako například Chinese Wonderland a Chinese Ethnic Culture Park v Pekingu či Splendid China v Šen-čenu, byly postaveny uměle.

Etnické zábavní parky jsou většinou postaveny v řídce osídlených oblastech, většinou u dálničních tahů, díky kterým jsou jednoduše dostupné turistům. (Webb, 2012, s. 112) Vzdálenost etnických zábavních parků od domovů etnických menšin se zdá být výhodná pro etnické menšiny. Etnické zábavní parky pohlcují proudy turistů, které by jinak mířily do skutečných minoritních vesnic, a tak omezují vliv turismu na každodenní život a pohodlí domorodců. (Webb, 2012, s. 112) Tyto parky tak vytvářejí „místo setkávání“, kde se setkávají představitelé domorodé kultury a turisté, aniž by došlo k narušení kulturně citlivého domorodého prostoru. (Webb, 2012, s. 112) Etnické zábavní parky umožňují turistům nerušeně fotit venkovskou architekturu a ženy v bohatě zdobených krojích, etnickým menšinám zase ulehčují od hlučných turistů schopných fotit interiéry domů přes okna a pronásledovat místní dívky s fotoaparátem v ruce. Etnické zábavní parky vytvářejí určitý kompromis mezi turisty a domorodci, ze kterého by v případě dobrého a citlivého plánování mohly těžit obě skupiny.

Přestože etnické zábavní parky se do určité míry prezentují jako vzdělávací zařízení, jejich hlavní posláním je generovat zisk. Nestojí za nimi žádné vzdělávací ani vědecké instituce. (Webb, 2012, s. 113.) Vzdělávací a osvětová hodnota folk villages je diskutabilní, mnohé etnické tance, písně a zvyky byly pozměněny, aby více vyhovovaly potřebám turistů. (Yang, 2010, s. 44)

Na druhou stranu některé Etnické zábavní parky, například China Folk Culture Village v Šen-čenu, si dávají záležet na autentické architektuře a zaměstnávání skutečných členů etnických menšin, kteří jsou schopní odpovídat na otázky turistů. (Webb, 2012, s. 113-114) Zaměstnanci jsou rekrutováni z opravdových etnických menšin, často z odlehlých oblastí. (Yang, 2010, s. 43) Zaměstnanci z izolovaných vesnic jsou pravděpodobně najímáni kvůli předpokladu tamějšího „tradičnějšího“ životního stylu. Zprávy o hledání nových zaměstnanců se ve vesnických oblastech šíří ústně, přičemž ústní šíření se ukázalo jako vhodný prostředek hledání zaměstnanců. (Li, 2008, s. 198) Zaměstnanci jsou trénováni staršími příslušníky svého národa, aby si dobře osvojili turisty žádané zvyky a tradice. (Yang, 2010, s. 43) Jejich trénink je ale poměrně selektivní, při tréninku se bere ohled především na potřeby parku, a neexistuje žádná organizace, která by zaměstnance vzdělávala ohledně hlubších aspektů jejich kultury. (Webb, 2012, s. 101-102.) Na druhou stranu etnické menšiny málokdy zastávají vedoucí pozice v managementu, většinou zůstávají na nízko placených místech, a tudíž mají značně omezený vliv na to, jak je jejich kultura prezentována. Dokonce i design a obsah představení je kontrolován chanským managementem. (Yang, 2010, s. 47)

Je důležité si uvědomit, že etnické zábavní parky jsou především podnikem, jehož hlavním cílem je vydělávat peníze a ne vzdělávat. Z toho důvodu může být edukativní stránka zasouvána do pozadí a nahrazována zábavními částmi, které mají větší šanci přilákat turisty. Díky tomu mají návštěvníci parku a někteří antropologové možnost podívat se na vystoupení slonů anebo se projít strašidelným domem, případně zažít adrenalin „tradičním čchiangským domě“, v jehož nitru se skrývá dráha ve stylu adrenalinové verze pouťové atrakce typu „lod“. Snaha vydělat jistě stojí za mnoha dalšími aktivitami parku jako třeba prodej jídla, focení a zkoušení etnických šatů za příplatek, poštovní službou, velké množství prodeje suvenýrů a nesouvisejících

drobností jako jsou třeba nefrity a dřevěné řezby, často s nadsazenými cenami. V některých případech, jako je Pekingský Chinese Ethnic Culture Park a Yunnan Nationalities Village jsou hlavními investory vláda a vládní agentury. (Yang, 2010, s. 45)

Etnické zábavní parky vyžadují velké množství investovaných finančních prostředků, které jdou jak na stavbu a udržování architektury, tak na trénink zaměstnanců. Hlavním zdrojem příjmů parku je vstupné, v němž bývá zahrnuta samotná návštěva a většina vystoupení, dále nabízí velké množství aktivit za drobný příplatek. (Yang, 2010, s. 49) Při svých osobních návštěvách jsem byla svědkem participace parků i na jiných aktivitách, jako je pořádání koncertů a pronajímání haly k dětským tanečním soutěžím v Šen-čenském Splendid China, pořádání firemních akcí, či využití neobvyklé architektury parku k natáčení reklam a propagačních materiálů v Chinese Wonderland

Většinu zákazníků tvoří Číňané, (Yang, 2010, s. 48) čemuž odpovídá mimo jiné i nedostatek anglicky mluvících průvodců a špatně přeložené nápisy v parku. Většina návštěvníků přichází do parků poprvé, a převážně se jedná o turisty z jiných částí Číny. (Yang, 2011, s. 327) Parky bývají otevřené po celý rok, ale proud návštěvníků často značně fluktuuje, přičemž největší množství návštěvníků přichází o prázdninách či o víkendech. (Yang, 2011, s. 327) Turisté přicházejí jak v organizovaných skupinách, tak jako jednotlivci a většinou zůstávají pouze na pár hodin. (Yang, 2011, s. 336) Převážná většina turistů přichází do etnických zábavních parků s touhou spatřit kulturní rozdíly a krásné scenérie, z kterých jsou nejpřitažlivěji vnímána kulturní představení, etnická architektura a do určité míry i etnická kuchyně a výrobky. (Yang, 2011, s. 337) Všechny tyto požadavky etnické zábavní parky splňují. Coby turistické cíle tyto parky získaly vysoké hodnocení v rámci řebříčku turistických atrakcí, a plaketa označující hodnocení bývá hrdě vystavena u vchodu, někdy doplněna i fotografiemi slavných návštěvníků.

Etnické zábavní parky pochopitelně nejsou ryze čínskou specialitou, jsou rozšířené i v ostatních oblastech, jako Tchaj-wan, Indonésie, Austrálie, JAR, Kontinentální spojené státy a Havaj. (Yang, 2010, s. 37)

Na závěr je nutné zmínit, že specifická povaha etnických zábavních parků se podepsala i na některých demografických ukazatelích. Zheng si všímá lokální demografické zajímavosti ve Šen-čenu, který se právě díky parku Splendid China, ve kterém sídlí příslušníci etnických minorit, stal po Pekingu druhým městem, ve kterém trvale bydlí příslušníci všech 55 státem uznaných etnických menšin. (Zheng, 2010, s. 55)

6 Metodologie

Výzkum probíhal od podzimu roku 2018 do ledna 2019 v pěti parcích, jež se nacházely v odlišných částech Číny. V této výzkumné práci jsem hledala odpověď na výzkumné otázky:

Jak jsou minority prezentovány v etnických zábavních parcích?

S podotázkami – Jaká je struktura a vizuální stránka etnických zábavních parků?

Jak je prezentována kultura etnických menšin?

Jaký je vliv politiky na prezentaci menšin v etnických zábavních parcích?

Prvním částí výzkumu bylo desk search, kdy jsem nejenom vyhledávala informace o etnoturistice a parcích, ale i o jednotlivých etnických skupinách v Číně, etnické politice, historii a tradicích. Díky pobytu v Číně se mi podařilo získat přístup k místní státem vydávané literatuře, zároveň z toho ale vyplynul problém s cenzurou. Kvůli cenzuře, která se navíc konzistentně objevovala napříč čínskou literaturou, jsem málem přehlédla důležité aspekty kultury etnických menšin jako je polygynie a polyandrie, uvolněný sexuální život dospívajících příslušníků jihozápadních etnických menšin, historická období nezávislosti, či detaily, jako zvyk některých ujugurských žen malovat si

srostlé obočí. Mnohé z nasbíraných vědomostí jsem poté použila při posuzování autenticity a politizace etnických zábavních parků.

Společně se studiem vědecké literatury jsem vyhledávala informace o etnických zábavních parcích z ostatních zdrojů, jako byly poznámky a fotografie na tripadvisoru a blozích, videa na youtube i materiály od reportérů, cestovních kancelářů, či propagační materiály. Tyto materiály byly využity, jak k analýze prezentování etnických menšin, tak k prevenci zkreslení výzkumníkem a season bias.

V rámci výzkumu jsem pořizovala značné množství vizuálního materiálu, který jsem po opuštění terénu podrobila analýze. Díky vizuálnímu záznamu jsem si s odstupem času všimla detailů, které jsem napoprvé přehlédla.

Kvalitu výzkumu jsem udržovala pomocí triangulace, kdy jsem výzkum provedla v pěti odlišných etnických zábavních parcích v různých provinciích Číny. Vybírala jsem ze široké palety parků, kdy jsem k výzkumu zvolila jak malé parky (Hui Culture Park, Chinese Wonderland), tak velké a rozlehlé parky (Chinese Ethnic Culture Park, Splendid China). Do výzkumu jsem zahrнула nejenom parky zabývající se značným množstvím etnických menšin (Chinese Ethnic Culture Park, Splendid China), ale i park týkající se pouze jedné etnické menšiny Chuejů (Hui Culture Park). Původně jsem měla v plánu provést i triangulaci výzkumníků, ale kvůli nepředvídatelným zdravotním obtížím mého kolegy to nebylo možné. Místo toho jsem čerpala z publikací vědců zabývajících se podobnou problematikou a z materiálů shromážděnými ostatními turisty a publikovanými na webu tripadvisor, youtube a osobních blozích.

6.1 Výzkumný design

Jako výzkumný design jsem zvolila etnografický výzkum, a to z důvodu, že můj výzkum stojí především na pohybu v terénu a na pozorování. Navíc etnografický výzkum mi připadá pro tento druh výzkumu obzvláště vhodný,

protože umožňuje detailní poznání zkoumaného prostředí a odhalit jeho komplexnost, což bylo také mým cílem. Nespornou výhodou etnografického výzkumu je i odhalování nečekaných událostí a souvislostí, jako je politizace etnických parků a sexualizace domorodých žen. V rámci výzkumu jsem pořizovala fotografický a video záznam doplněný audiem, to vše kombinované terénními poznámkami.

V rámci výzkumu jsem provedla zúčastněná pozorování v pěti etnických zábavních parcích, které jsem osobně navštívila. Moje pozorování bylo přímé a skryté, kdy jsem pozorovala a pořizovala dokumentaci v roli turistky. Místa se ale mé pozorování fluktovalo k otevřenému pozorování, protože jsem ve své roli turistky pořizovala audiovizuální a vizuální záznam a zaměstnanci parku nebo ostatní návštěvníci mohli vidět můj fotoaparát. V parcích jsem často strávila několik hodin až celou otevírací dobu a navštěvovala všechna oddělení a představení, u kterých to bylo možné. Tamějších aktivit jsem se účastnila jako ostatní turisté, kdy jsem nejenom procházela jednotlivé části zábavních parků a sledovala vystoupení, ale i ochutnávala tamější jídla a nápoje, vyptávala se na drobné detaily a účastnila se některých tanečních aktivit. Při tom jsem pořizovala bohatou vizuální dokumentaci, kterou jsem následně podrobila důkladnému rozboru, a pořizovala terénní poznámky. Zároveň jsem brala co nejvíce dostupných propagačních materiálů, jež jsem také podrobila zkoumání. Výsledky jsem později interpretovala. Pořizování fotografického a video záznamu jsem zvolila vzhledem k velké důležitosti vizuální stránky parků, navíc z důvodu velké rozlohy a množství informací mi pozdější rozbor fotografické dokumentace umožnil detailnější rozbor v klidnějším prostředí, což by při pouhém pořizování terénních poznámek nešlo. Díky video a audiozáznamu jsem byla lépe schopná analyzovat taneční vystoupení, texty čínských písní a také jsem získala možnost důkladně si

přeložit části proslovů, kterým jsem původně nerozuměla. Vytvořené záznamy byly použity i v této práci.

V rámci terénního výzkumu jsem musela přepracovat výzkumné otázky. Výzkumnou otázku „jak jsou minority marketingovány?“ jsem zavrhla pro nedostatečná data a místo toho jsem ji nahradila otázkou: Jaký je vliv politiky na prezentaci menšin v etnických zábavních parcích? Právě ona politická dimenze etnických zábavních parků mě nečekaně zastihla v rámci výzkumu a donutila mě změnit jednu výzkumnou otázku.

6.2 Možná zkreslení

Zkreslení výzkumníkem: výzkum jsem prováděla sama, takže se nad ním vznáší velká hrozba zkreslení výzkumníkem. Původně jsem měla v plánu zapojit do výzkumu jednoho ze svých kolegů v Číně, ale kvůli nečekaným komplikacím z tohoto plánu sešlo. Místo toho jsem začala vyhledávat předchozí vědecké práce napsané na mnou zvolené téma a prohlížela komentáře a vizuální materiály předchozích návštěvníků parku, jestli v nich nenarazím na detaily, kterých jsem si sama nevšimla. V průběhu výzkumu se navíc ukázalo, že jako modrooká blondýnka budím velkou pozornost pracovníků parku, kteří mi chvílemi začali prokazovat přílišnou péči. Z jejich přístupu na jednu stranu plynuly zajímavé informace do výzkumu, na druhou stranu občas bylo zřejmé, že se mnou jednájí jinak než s většinou návštěvníků.

Season bias: díky rozboru výzkumných materiálů jsem přišla na to, že etnické zábavní parky se vyznačují velkou sezónností. Mnohé z nich pravidelně obměňují program, dobrým příkladem je pekingský Chinese Ethnic Culture Park, který pravidelně obměňuje vystoupení, a hlavně jednotlivá vystupující etnika. Mnohá vystoupení se konají pouze v určité dny nebo ve stejnou dobu jako jiná představení. Z toho důvodu nebylo možné navštívit všechna představení, a tak je možné, že mi unikly některé informace. Opět jsem se snažila tyto informace doplnit z dokumentace ostatních návštěvníků, díky

čemuž se mi podařilo nahlédnout i do v době mého výzkumu nepřístupných částí a všimnout si podstatných změn, které proběhly Hui Culture Park.

Čínská cenzura: státní cenzura se ukázala být problémem především v části desk search, kdy jsem přišla na to, že státem vydávané knihy ohledně etnických menšin plně nereflektují realitu. Často v nich zcela chybí například pasáže o separatistických tendencích Tibetu a Ujgurské autonomní oblasti a zmínky o porušování lidských práv v obou oblastech. Také se často nezmiňují o státem neuznaných etnicích a náboženství, přeshraničních populacích etnických menšin a paradoxně i o alternativních jménem uznaných etnických menšin. Z tohoto důvodu jsem málem přehlédla fakt, že Ťingpcho a barmští Kačjinové tvoří jednu etnickou skupinu. Z toho důvodu jsem při desk search dbala na kombinování čínské i zahraniční literatury.

Jazyková bariéra: V rámci výzkumu mi způsobila určité komplikace jazyková bariéra. Sice mluvím plynně čínsky, bohužel ale neovládám další jazyky používané v ČLR, jako je tibetština, ujurština, iovština a jiné. Z toho důvodu jsem nerozuměla, co si mezi sebou povídají tibetští tanečníci nebo jaké instrukce si navzájem dávají Ujguři. Se stejným problémem jsem se potýkala při poslouchání písní v domorodých jazycích, kdy jsem kvůli jazykové bariéře nebyla schopná porozumět textu. Ani jsem nedokázala rozluštit tibetské, iovské, tajské či ujurské nápisy v parcích, takže nemohu zhodnotit, jestli se jedná o náhodnou změň slov či abecedy nebo jestli v sobě ukrývají nějaký smysl. Na druhou stranu, v tomhle ohledu jsem se nelišila od většiny místních návštěvníků, protože pravděpodobným účelem těchto okatých ukázek neznámého písma bylo navodit pocit tajemna a exotiky.

6.2 Etika výzkumu

Sice jsem teoreticky měla možnost vézt výzkumné rozhovory se zaměstnanci parku, z etických důvodů jsem ale tuto možnost zavrhlá. V současné době je otázka etnicity v Číně poměrně ožehavá, a já jsem se rozhodla neriskovat něčí

práci a možná i bezpečí. V mých rozhovorech se zaměstnanci parku tudíž padaly typické turistické věty jako „jak se používá tento nástroj? Co znamená tento symbol?“ atd.

Můj výzkum proběhl ve veřejnosti přístupných oblastech. Veškeré vizuální materiály použité v této práci jsou pořízené v turistům přístupných částech parku, kde je povoleno pořizovat audiovizuální záznam. Veškeré fotografie použité v této práci byly pořízeny v průběhu výzkumu a jsou mým dílem.

7 Struktura a vizualita etnických zábavních parků

Obr.č.1: příklad struktury parku

Obr.č.2: estetika parku

Všechny etnické zábavní parky mají podobnou strukturu jako jiné zábavní parky či zoologické zahrady. Jedná se o uzavřené a jasně ohraničené prostory s hlavní stezkou probíhající od vchodu k východu a množstvím odboček a zkratk k jednotlivým atrakcím. V Pekingu mi dokonce na informacích nakreslili plánec cesty, jak mám správně postupovat. Jednotlivá představení jsou situována podél stezky, takže pokud je turista následující, projdou podstatnou část parku. Navíc mezi jednotlivými představeními bývá mezera na přechod mezi jednotlivými místy. Protože parky bývají určeny k několikahodinovému pobytu, nacházejí se v nich restaurace, občerstvení, strategicky rozmístěné toalety, dobíjecí stanice na mobil a v některých případech i pošta, kde mají návštěvníci možnost poslat pozdrav svým rodinám. Samotný vchod či východ se nachází blízko jak komunikace, tak

zvláště určené zastávky MHD a už z dálky láká návštěvníky svým etnickým vzhledem a plakáty. Vnitřní části parků bývají fotogenicky zařízeny, často s krásným výhledem, květinami a stromy (pokud zrovna nekvetou, jsou dozdobeny plastovými květy).

Protože etnické menšiny jsou často dávány do souvislosti s přírodou, parky do určité míry navazují iluzi pobytu ve venkovských oblastech. Iluzi kontaktu s přírodou navazují i jezírka, „domorodé“ zahrady, umělé kameny, někdy doplněné umělými vodopády či roklemi s vysutými mosty. K dispozici bývá i kontakt se zvířaty. Kontakt s parkem je čistě fyzický, návštěvníci se prochází po mostech, úzkých pěšinkách mezi balvany, stoupají do kopců, či chodí na vyvýšené vyhlídky. Na různých místech je z amplionů zjevně nečínská hudba a voní stánky s nezvyklými pokrmy. Místy je nabízena i iluze vlastního objevitelského dobrodružství – k dosažení avizovaného stavení jsou návštěvníci nuceni se prodírat vegetací, či procházet bludištěm skal, kdy ze samotné budovy je vidět pouhá malá část a až po notné chvíli a určitém množství námahy se jim zničehonic vegetace a skály rozevřou a odhalí jim tibetský chrám či waovskou vesnici v celé své kráse... Celkově je velký důraz dáván na estetický ráz krajiny a fotogeničnost, kdy se v parku nachází mnoho míst, kde má návštěvník možnost kochat se kombinací architektury a přírody. Chinese Wonderland je díky své poloze s mogoty v pozadí a etnické architektuře natolik fotogenický, že se jeho fotografie staly součástí oficiálních propagačních materiálů celé provincie. To samé platí o Hui culture Park. Po etnických zábavních parcích provádějí návštěvníky místní průvodci v etnických krojích, v případě Dai Culture Park průvodci opravdu náleží k dané etnické skupině. (Li, 2008, s. 213)

Pro podstatné množství kulis v parku je podstatná interaktivita a celkově možnost dotýkat se, jíst, čichat a jinak zkoumat jednotlivé součásti parku. Turisté se prodírají vegetací, procházejí si domorodá stavení od podlahy na

půdu, přecházejí po mostech a ohřívají se u ohně. V parcích se nachází velké množství exponátů, které si turisté mohou vyzkoušet, turisté jsou přímo vybízeni k takovým činnostem, jako je bubnování na waovské bubny z kmene stromů či na tradiční tungské bronzové bubny, točení kola na mletí obilí, zvonění na tradiční tibetské modlitební mlýnky, vyzkoušet si protáhnout nit tkalcovským stavem a jiné. Zvláště větší parky nabízejí i gastronomické zážitky, kdy mnohé etnické expozice nabízejí za drobný poplatek slavné etnické nápoje a pokrmy, jako je tibetský máslový čaj, ťingpchovské rýžové placky v listu nebo iovskou pálenku. V areálu jsou k dispozici i etnické restaurace, které nabízejí „typické etnické pokrmy“ vesměs proslavená jídla jako čuangský bambus plněný rýží, tajský ananas plněný sladkou rýží, paiské trhané kuře atd., to vše v exoticky zdobeném prostředí. I přes nápisy jako „etnická kuchyně“ podniky nabízejí i typicky čínské pokrmy.

Pro návštěvníky existuje velké množství aktivit, při kterých mohou přijít do přímého kontaktu se zvířaty, jako je oblíbené krmení (japonských) kaprů koi tekutou potravou z dětské lahve, což vypadá jako kdyby je kojili, ježdění a fotografování na velbloudech, slonech a ponících, hlazení a krmení hospodářských zvířat a jiné. Zaměstnanci parku mají tendence přímo interagovat s návštěvníky, mluví s nimi, pózují pro fotografie a odpovídají na zvědavé otázky. Zaměstnanci často zapojují návštěvníky do představení a přímo je vyzývají k aktivitám, jako jsou malování nasijského hieroglyfického písma, pózování, vyzkoušení si rukodělných prací a ochutnávku jídla.

Jako příklad vtahování turistů do děje uvedu jednu ze svých příhod: Po chvíli sbírání fotografického materiálu uvnitř jednoho domorodého obydlí, mě vyrušila místní zaměstnankyně sedící u kouřícího ohniště, která mě i čínskou rodinu po mé pravici pozvala k společnému posezení u ohně a za drobný poplatek nám nabídla místní sladkou bambusovou rýži a opečenou maniokovou placku. Zatímco my jsme se ohřívali u ohně, dívka vše před

našima očima upekla, rozkrájela a dochutila. Přitom seděla vedle nás a celou dobu vedla nenucenou konverzaci a odpovídala na naše otázky ohledně krojů a vtipně reagovala na snahu jedné turistky zjistit recept, který jí ale po chvíli přátelského kličkování prozradila. Podle reakcí ostatních turistů u ohniště to byl jejich životní zážitek.

Pro rozlehlejší etnické zábavní parky je typické, že se v nich nacházejí atrakce, jež zcela nesouvisí s etnickými menšinami. Návštěvníci mají k dispozici dětské prolézačky, show se slony, lanovou dráhu, typicky čínské čajovny a obchody s oblíbenými čínskými výrobky jako jsou opracované samorosty a jadeitové šperky. Důležitou součástí parku jsou i prodejny se suvenýry, jež nabízejí jak domorodé výrobky nebo suvenýry s tematikou parku, tak absolutně nesouvisející věci. Některé prodávané suvenýry, jako jsou nabízené afro copánky, thajské a indické výrobky, pouze působí „exoticky“ a „domorodě“, ale nemají žádnou spojitost čínskými etnickými menšinami. Dlouhou dobu mě mátl přítomnost thajských výrobků (většinou pamlsků a kosmetiky) v obchodech s tajskými suvenýry, než mi došlo, že vzhledem k velké podobnosti tajského a thajského písma většina čínských návštěvníků není schopná poznat, že se nejedná o produkty etnika Taj. Vše v parcích a okolí je čisté, nechybí nutná infrastruktura jako odpadkové koše a na čínské poměry čisté toalety.

7.1 Ethnic Landscape

Obr. č. 3: ethnic landscape menšiny Li

obr. č. 4: mongolská ethnic landscape

Díky tomu že etnické menšiny bývají považovány za „přírodní národy“ které žijí v malých vesnicích uprostřed přírody, je podstatnou částí parku to, co bývá nazýváno ethnic landscape, v překladu „etnická krajina“. Ethnic landscape je termín používaný v samotných parcích a čínských publikacích a tak jsem se ho rozhodla zmínit i zde. Ethnic landscape kombinuje příklady tradiční architektury a simulaci „původního ekologické niky“ etnické menšiny. Velmi zjednodušeně řečeno napodobují přírodu v okolí tradičních vesnic daného etnika. Rozhodla jsem se uvést příklad etnika Li z ostrova Chaj-nan, reprezentovaného tradiční domem obklopeným kokosovými stromy, kterými je ostrov Chaj-nan proslulý. Dále stojí za zmínku propracovaný ethnic landscape etnika Miao, původem z provincie Kuej-čou, která je proslavená krásnými krasovými jeskyněmi, kdy se pod příkladem miaoské architektury nachází detailně propracovaná umělá jeskyně s barevně osvětlenými krasovými jevy, jako jsou stalaktity, stalagmity, stalagnáty, brčka, a sintrové misky. Celá jeskyně navíc působila velice realisticky, pokud tedy přehlédneme fakt, že se na tam na dvaceti metrech nacházely všechny slavné krasové jevy. Obydlí etnik spojených s pralesy bývají obklopeny hustou vegetací, někdy i včetně modelů zvířat, mongolská jurta je zasazena na smaragdově zelený anglický trávník, do domova Ujgurů, jejichž provincie je známá produkcí hroznů, se vstupuje přes nádvoří posázené (plastovou) vinnou révou. Dojem

tradičního zemědělského venkova doplňují i zemědělské stroje jako je vodní náhon s kolem, ruční mlat na obilí a další drobná zemědělská a rybářská technika rozmístěná v rámci expozice.

Součástí ethnic landscape jsou i rostliny, často exotické a zdůrazňované průvodci, ať už ve formě bujné vegetace, příkladu políček nebo zahrad či pouhé dekorace. V Šen-čenu, Chaj-nanu a Kun-mingu doplňuje celkový dojem i fauna, kdy mají návštěvníci možnost osobně si hladit hospodářská zvířata, či obdivovat příklady fauny náležející do oné ethnic landscape. Hned vedle příkladu tajske architektury tak návštěvníky čeká miniaturní zoo s albínskými pávy (páv je symbolem Tajů) a dalšími obyvateli tajske oblasti jako jsou pandy červené a makaci. Některá zvířata bývají využita i v rámci představení.

7.2 Etnická architektura

Obr. č. 5: etnická architektura: tibetský chrám

Obr.č.6: vnitřek architektury Haniů

Hlavním lákadlem etnických zábavních parků je bezesporu specifická architektura etnických menšin. Etnické zábavní parky stojí na rekonstrukci tradičních menšinových obydlí a dalších „typických“ staveb. Většinou se jedná o účelově postavené domy, ale v některých případech, jako Dai Minority Park v Jün-nanu, vznikly přeměnou původních domorodých obydlí. (Li, 2008, s. 206) Samotné stavby jsou koncipovány jako vybavené ukázky domů, jenž někdy působí jako by jejich obyvatelé odešli teprve před pár chvílemi, této

iluzi napomáhají ohniště a rozestavené předměty denní potřeby. V Chinese Ethnic Culture Park a Splendid China dokonce zaměstnanci parku doopravdy žijí, i když přebývají v turistům nepřístupných částech doplněných vším potřebným. V jiných případech domy představují miniaturní muzeum, věnované oné etnické menšině, s vystavenými tradičními oděvy a doplňky, hudebními nástroji, zemědělským náčiním a jiné. Veškerá stavení mají stěny pokryté fotografiemi idylických scén, kdy okrojované menšiny tančí, zpívají, věnují se zemědělské práci a zábavě, starají o rodinu a jiné. Všechny domy jsou velké, čisté a očividně patříci bohatým rodinám.

Kromě samotných obydlí etnických menšin se v parcích nacházejí příklady další slavné etnické architektury, které jsou čínskými návštěvníky považovány za typické příklady etnické architektury a bývají snadno rozpoznatelné. Tungská bubnová věž a most deště a větru, tibetské chrámy (včetně mnichů), tajská bílá stúpa, uzbecký hliněný minaret, dříve i ujgurská mešita. Všechny tyto příklady architektury byly pravděpodobně vybrány pro svoji slávu a spojení s mediálním obrazem dané etnické skupiny. Mnohé z těchto příkladů architektury přímo odkazují na známá minoritní města jako je Lhasa, Šangri-la, Kašgar, Ta-li a jiné.

Autenticita etnické architektury se liší podle jednotlivých parků. Dle mého názoru je nejméně autentická architektura Hui Culture Park, která namísto tradic zjevně čerpala inspiraci z tureckého paláce Topkapi, arabského poloostrova a indického Tádž Mahalu. Výsledek je sice mimořádně estetický, ale s místní architekturou nemá prakticky nic společného. Ale i tam je expozice reálně vypadající chuejské vesnice. Většina ostatních parků ale dodržuje autentický vzhled etnické architektury, i když s určitými formami artistické licence, jako jsou bimoistický chrám ve tvaru tygří hlavy a budovy pokryté tajemně působícími nasijskými hieroglyfy či iovským písmem. Samotné domy ale vznikají za přispěním znalců a dobře odpovídají svému popisu v literatuře.

Pokud můžu podle dostupné literatury usuzovat, nejvíce odpovídající byla architektura v parku Yunnan Nationalities Village, jenž byl kvalitně propracovaný i co se týče náboženské stránky. Tamější dům etnika Ťingpcho/Kačjinové zcela odpovídal popisu poskytnutým Edmundem Leachem a podobně to bylo s dalšími příklady architektury. V některých parcích trochu pokulhává materiální autenticita, protože bližší zkoumání odhalilo, že některá tradiční cihlová či kamenná obydlí jsou ve skutečnost postavená z betonu (viditelné ze zadní strany) a pouze pokrytá tradičním materiálem, problém bývá i s mongolskými jurtami, které jsou místo tradiční přenosné konstrukce z dřeva a kůží modifikovány s použitím kovu a látky na trvalou stavbu. Určité stupně autenticity dosahují i vystavované exponáty a nábytek v domech, kdy podstatná část z nich jsou zjevné starožitnosti anebo výsledkem ruční práce za použitím tradičních technik.

8 Exotizace etnických menšin

Specializací etnických zábavních parků je líčení etnických rozdílů, kdy mnohé z toho, co mají menšinová etnika společného s majoritními Chaný, bývá ignorováno. Etnické minority jsou silně exotizovány a to nejenom v parcích ale i v propagandistických dílech a v muzeích. Výsledkem je silné dichotomní líčení my X oni, kdy oni-etnické menšiny jsou stavěny do kontrastu k Chanům. Vzniká tak mnoho opozic: urbanizovaní Chanové X rurální menšiny, moderní život Chanů X tradiční oděvy a technologie menšin, chanská hrdost na čínskou civilizaci X „divokost a primitivnost“ etnických menšin. (Ve skutečnosti mnohé z nich založily vlastní civilizace, které byly později pohlceny Čínou).

Nejdůležitější ze všeho je dichotomie čínská kultura X kultura etnických menšin. Tato dichotomie je nejparadoxnější ze všech, a to především vzhledem k silné kulturní výměně. Mnohé z „typicky čínského“ bylo přejato od etnických menšin, ať už se jedná o pěstování rýže a tradiční jídlo zongzi (Čuangové), známý pokrm hotpot (Mongolové), tradiční ženský oděv čchi-

pchao (Manču), kvašené zelí (Rusové), mnohé zemědělské plodiny a jiné. Etnické menšiny zase přijmuly mnohé čínské vynálezy jako čaj (slavný tibetský čaj s mlékem), papír, tisk z plochy, střelný prach s ohňostroji a hedvábí, dále některé z nich přijaly konfucianismus (Čuangové, Korejci), taoismus (Iové), či dokonce začaly používat modifikovanou verzi čínských znaků k zápisu svých jazyků (čuangský Sawndip). I přes tato fakta je mnohé společné v etnických parcích zamlčováno a do popředí jsou dány rozdílné aspekty kultury.

Etnické zábavní parky jsou zjevně určeny Chanům a zahraničním návštěvníkům, protože nikde nebyl k nalezení jediný popisek či propagační materiál v menšinovém jazyce. Zjevné je to v případě Chinese Wonderland, nacházejícího se Čuangské autonomní oblasti Kuang-si, kde podle Šindeláře (2014, s. 153) Čuangové tvoří necelou třetinu obyvatel, navíc v tradičním čuangském okrese. Přesto se v celém parku, jenž je z podstatné části zaměřen na čuangskou kulturu a tradice, nenacházel jediný popisek v čuangštině.

8.2 Zobrazení exotického ráje

Obr. č. 7: Chinese Wonderland

Obr.č.8: obraz etnického štěstí.

Tibet, ono tajemné místo drahocenné všem lidem na světě, je domovem celoročního sněhu, vlnek šplouchajících o kožené lodě prodírající se peřejemi, mělkých otisků jačích kopyt v trávě, domovem sladké vůně horského ječmene, místo, kde střechy chrámů září zlatým světlem a rituální trumpety posílají pozdravy osamělým údolím.¹

(informační tabule u tibetské expozice, pokračování v politické části)

Všechny domy etnických menšin mají společné to, že zjevně patří bohatým lidem. Rozlohou bývají velké, relativně nové a dobře udržované, naplněné krásnými předměty. Pokud je součástí expozice „funkční kuchyň“, je vždy naplněná velkým množstvím jídla, a to včetně masa a ovoce, z čehož je patrné, že majitelé domu netrpí hladem. Pokud jsou součástí expozice oděvy, bývají zpravidla barevné a bohatě zdobené, zjevně drahé.

Fotografie na stěnách zobrazují idylické scény s farmáři obdělávajícími plodná pole, smějící se tančící lidi, mladé krásky, smějící se děti, či šťastné důchodce opečovávané svými potomky (úcta ke stáří je v Číně považována za velkou cnost). Fotografie „zachycující každodenní život etnických menšin“ jsou často zasazené do svěží zeleně anebo do pitoreskní obdělávané krajiny, v případě Tibeťanů jsou výjevy doprovázené kulisami majestátních hor. Vše na

¹ Pozn. autorky: Celý čínský text používá slovní zásobu typickou pro poezii, dokonce je i vyveden v typickém kaligrafickém provedení.

fotografiích je čisté, barevné a krásné, lidé jsou šťastní, ženy krásné a děti roztomilé. Samotné fotky jsou zjevně prací profesionálních fotografů.

Exotická krása, malebnost a místy až určitá pohádkovost je jedním ze základních kamenů vzhledu a marketingu etnických zábavních parků. Dokonce i někdy samotné názvy etnických parků a jejich částí evokují ráj nebo legendy. Už samotný čínský i anglický název parku Chinese Wonderland/Shi wai tao yuan evokuje dojem ztraceného ráje, kdy čínský čerpá z Tao Yuan, utopické zahrady z čínských legend, v níž jsou bohové a nesmrtelní obklopení nekonečným štěstím a krásou. V jiných částech parku zase návštěvníci narazí na bohatě zdobenou tajskou část nazvanou Paví království, v Yunnan Nationalities Village se zase setkáváme se Šangri-lou, jak je pojmenovaná tamější část věnovaná Tibetu, jejíž název se zjevně inspiroval mystickou Šangri-la z románu Ztracený obzor. (Také ale může odkazovat na jisté turisticky známé malebné tibetské městečko, jež bylo přejmenováno na Šangri-la za účelem rozvoje turistiky). Vytvoření romantického a exotického prostředí stojí za některými ukázkami netypické architektury, jako jsou kvazi-mughalsko-arabsko-turecké stavby v Hui Culture park, kompletní s názvy jako Tisíc a jedna noc či Aišin palác nebo bimonistický chrám ukrytý v zcela neautentické umělé jeskyni ve tvaru tygří hlavy, pravděpodobně odkaz na oblíbenou rekvizitu v animovaných filmech.

Vše v parcích je detailně naaranžováno tak, aby zapadlo do krásné krajiny, etnická architektura je obklopena prvky typickými pro tradiční čínské zahrady, jako jsou umělá jezírka, umělé kameny a skály, mosty a typicky čínské kameny sloužící k přechodu ozdobných vodních ploch. I zcela běžné součásti parku, jako jsou restaurační a hygienická zařízení, či obchody se suvenýry, bývají bohatě dekorovány etnickými nebo rostlinnými vzory a celkově zapadají do krajiny. Etnické zábavní parky se na mnoha místech

snaží napodobovat estetiku tradičních čínských krajinomaleb, ideálu krásné krajiny.

Kultura etnických menšin je zobrazována v určitém bezčasí nacházejícím se někdy mezi středověkem a devatenáctým stoletím. Až na pár vzácných výjimek parky působí dojmem, jako kdyby se menšin vůbec nedotklo 20. a 21. století. Veškeré používané technologie jsou zjevně staré a „primitivní“ například ručně poháněné mlýny na obilí, ruční výroba papíru a látek, velmi prostý dřevěný pluh, jinde jsou zase ukázky téměř pravěkých technologií, jako je mlýnek na obilí skládající se ze dvou kamenů. Pokud ale etnické parky zobrazují minulost etnických menšin, jedná se o minulost silně idealizovanou, protože chybí jakékoliv náznaky jevů, jako byl otrokářský systém Iu (udržovaný až do konce 2. světové války, kdy dokonce zotročili i Japonské válečné zajatce), lovení hlav u Waů a Kao-šan žen, ani častá povstání a řádění banditů, typické pro 19. století a začátek 20.

Zástupci etnických menšin, kteří doplňují etnickou architekturu, jsou vždy laskaví, vítají turisty navštěvující jejich domy a trpělivě odpovídají na jejich dotazy. V některých případech návštěvníky vítají dívky s welcome drinkem. Zaměstnanci parku vždy dobře ovládají mandarínskou čínštinu, někdy jim jde rozumět lépe než rodilým Číňanům, a znají odpověď na všechny otázky, které jim turisté mohou položit. Vždy se vyjadřují zdvořile a slušně. Vzhledově působí podobně jako fotografie na stěnách – šťastní, čistí, pohlední a zjevně netrpící hladem. Nikde není známka jakéhokoliv mezietnického sporu, navíc díky umístění domovů jednotlivých etnik vedle sebe (často ve vzdálenosti pouhých pár kroků) celá situace navozuje dojmem mírumilovného soužití všech etnik. Vlastenečtěji procítěné Číňany navíc potěší ostentativní přítomnost čínských vlajek a mnohé známky vlastenectví rozmístěné po parku, které jsou blíže specifikované v kapitole politika zábavních parků.

8.2 Kultura přizpůsobená očekávání turistů

Obr. č. 9: tanečnice národa lů před tradiční lovským domem. Obr. č. 10: oběd s domorodci

Vzhledem k nutnosti shrnout kulturu každého etnika na plochu pár metrů čtverečných a pár informačních cedulí, je zřejmé, že k předvádění v etnických zábavních parcích budou vybrány pouze určité segmenty. Výběrem prošlo několik hlavních segmentů: oděvy, architektura a ethnic landscape, gastronomie, tanec a zpěv i částečně rukodělné výrobky a tradiční umění. Všechny tyto segmenty jsou v Číně obecně známé jako součást minoritní kultury.

Mnohé ze součástí parku byly zjevně vybrány podle toho, jak jsou slavné. Ve všech parcích se neustále opakovaly nejslavnější příklady z minoritních kultur, architektury a gastronomie. Tibetáné jsou proslulí svými chrámy, mnichy a bílými městskými stavbami v Lhase, a tak jsou v etnickém zábavním parku chrámy, mniši a typické městské domy. Jihozápadní minority se proslavily hrou na bambusový nástroj lusheng – v parcích jsou hudebníci hrající na lusheng. Z tisíců etnických jídel jsou vybrány ty nejznámější – rýže vařená v bambusu, tajská ananasová rýže a tibetský máslový čaj anebo ty nejexotičtější, jako šumivý jogurt. V parku jsou typické paiské domy z Ta-li, tajské chrámy a stúpy, slavná tungská bubnová věž a most větru a deště, waovské dívky předvádějí svůj slavný tanec, při kterém divoce točí vlasy, Tajové pořádají proslavený Festival cákání vody atd. Všechno je velmi známé a tudíž turisty očekávané.

Přestože si etnické zábavní parky oficiálně dávají za úkol představit kulturní specifika etnických menšin, při bližším zkoumání je zjevné, že nechtějí porušit komfortní zónu svých návštěvníků příliš šokujícími kulturními rozdíly. Z toho důvodu se návštěvníci nedozví o kulturních praktikách, které se příliš rozcházejí s čínským pohledem na svět. Chybí tedy zmínky o svobodném sexuálním životě teenagerů jihozápadních menšin (sexualita dospívajících je v čínské společnosti vnímána velmi negativně), uvolněné sexualitě a toleranci ženské nevěry u Čuangů (čínské tabu ženské nevěry), zvířecích obětinách u muslimů a Tungů (považovány za příliš násilné), muslimská mužská obřízka, tibetská bratrská polyandrie a jiné.

8.3 Etnické kroje

Jednou z nejdůležitějších součástí prezentace etnických menšin je prezentace jejich krojů, i když v modifikované podobě. V tomhle ohledu etnické zábavní parky postupují stejně jako propagandistické materiály a reklamy, jenž svoje zobrazování etnických menšin také zakládají na krojích. V kontextu ČLR tak vznikl silný stereotyp stavící rovnítko mezi etnickou menšinou a kroj. Všichni zaměstnanci, kteří reprezentují dané etnické menšiny, nosí kroj a do kroje bývají oděni i průvodci. Imperativ nošení kroje je natolik silný, že etnické menšiny z jihu provincie Jün-nan nosí své lehké kroje i v zimě, kdy jejich oděv silně kontrastuje s turisty oblečených do kozaček a péřových bund (výsledkem je, že se okamžitě po skončení vystoupení co nejrychleji oblékají do bund a ohřívají u ohně), opačný extrém postihl mongolské tanečnice vystupujících v tradičních mongolských syslích kožešinách i uprostřed parného léta. Oblečení zaměstnanců je složené ze známých příkladů etnických oděvů, jenž jsou vždy modifikované a zjednodušené (často chybí příklady složitých výšivek, batiky a technik jako je ikat a appliqué, pravé hedvábí a bavlnu nahradily umělé substituty, zjevně se jedná o produkty masové výroby), často barevné a výrazné.

Etnické oděvy jsou nejenom povinnou uniformou zaměstnanců, ale i oblíbeným předmětem expozice. Velká část expozice se zabývá etnickou textilní a šperkařskou výrobou, vystavují vzorky jak celých oděvů, či pouze kousků textilií, vysvětlují symboliku jednotlivých barev a vzorů. Předváděny bývají i typické šperky a doplňky, jako jsou tibetské korálové náhrdelníky a miaoské stříbro, případně jsou ukazovány atypicky vyhlížející boty (mandžuská platformová obuv), opasky a jiné „zvláštní“ nositelné předměty a doplňky. Etnické oděvy, někdy spíše oděvy etnického stylu, jsou na mnoha místech k dispozici k zapůjčení nebo i k zakoupení. Mezi turisty oblíbenou aktivitou je i obléknutí etnických oděvů a následné pózování na fotografie v kulisách domorodých obydlí. Zajímavé je i provedení jednotlivých oděvů určených k fotografování, jenž se pohybuje od extrémně modifikovaných tanečních kostýmů (neonové barvy kombinované s domorodými motivy, minisukně a bolera odhalující pupek, tento styl byl mezi dívkami nejoblíbenější) až do poměrně zdařilou nápodobu autentických kostýmů využívajících tradiční postupy, která se ale netěšila valné oblibě. Někdy zase dochází k náhodnému mísení jednotlivých oděvů, kdy například v oddělení Ťingpcho jsem narazila na ujugurské šaty, kožené oděvy evenků i na čuangské černé kabátce.

8.3 Hudba a tanec

Populární součástí etnických parků jsou pěvecká a taneční vystoupení. V etnických zábavních parcích se periodicky (většinou v intervalu dvě hodiny) opakují taneční a hudební vystoupení. Vystoupení probíhají v etnických odděleních a po časové mezeře nutné k přesunu do dalšího oddělení na sebe navazují. V rozměrnějších etnických parcích ve výsledku téměř není chvíle, kdy by z nějaké části nedoléhaly zvuky hudby a tance. Jednotlivá vystoupení mají všude podobnou strukturu, v předem určený čas (napsaný buď na informačních letácích anebo na cedulích před oddělením),

začne hrát hudba a vystoupí moderátor – člen etnika s výbornou čínštinou, většinou se jedná o mladou ženu v roli nevinné dívky anebo muže v roli sympatického baviče, případně flirtujícího krasavce. Moderátor všechny přivítá, představí své etnikum a následně začne představení.

Celé představení trvá mezi 20-30 minutami a skládá se z krátkých skečů, většinou trvajících kolem pěti až deseti minut. Jednotlivé skeče by se daly roztrždit do tří kategorií – vtipné, působivé a romantické. Nejčastější jsou vtipné skeče, využívající humorné melodie, gesta a herecká představení, která vyvolávají u diváků smích. Dokonce i v případě, že finanční situace dovoluje pouze najmout trojici zpívajících důchodců, jako se to stalo v jednom parku, dokonce i oni důchodci prokládají zpěv vtipnými gesty a obličejí. Oblíbená jsou i působivá představení doplňovaná dramatickou hudbou a písněmi. Často se jedná o bojová vystoupení anebo simulaci soubojů, rytmickou hudbu, případně o artistická vystoupení jako je miaoské šplhání po mečích. Pravidlem je, že pokud jde o bojové představení, jedná se o ukázkou síly, obratnosti a divokosti a ne o obraz agrese, místo násilí zobrazuje spíše přátelské soutěžení. Bojová představení se většinou týkají etnik, která jsou považována za „divoké“ a „bojovné“, například Mongolů, Wa a Ťingpcho. Nejméně častým je romantické představení, které se vyskytuje pouze u etnik, jež jsou vnímána v romantickém spektru, jmenovitě se jedná o etnika Nasi, Tajové a Mosuové. V těchto představeních hrají hlavní roli něžně působící tanečnice, flirt a romantické písně. Mnohá vystoupení umožňují zapojení diváků, kdy moderátoři a tanečníci vtahují diváky z předních lavic do děje. Pravidlem se stal i společný tanec diváků a účinkujících na konci představení.

V rámci představení jsou představovány tradiční písně a tance, které jsou selektované tak, aby diváky nenudily. V řídkých případech jsou použity moderní melodie, ale v podání domorodých jazyků, výsledkem je např. tibetský rap, anebo známé čínské šlágry opěvující kulturu etnických menšin,

jako je slavná píseň Nasijské dívky (v originále Naxi Guniang). V rámci vystoupení jsou prezentovány samostatné písně či tance, nejedná se o ukázky náboženských písní, dlouhých rituálních tanečních vystoupení etnik Li nebo Taj, či o představení spojená s tibetským eposem Gesar nebo ujugurskou tradicí Mešrep. V rámci analýzy jsem si všimla, že některé z písní, na které účinkující vystupují jsou známé díky jejich interpretaci v rámci festivalů a televizních galavečerů, dokonce se mi podařilo i nějaké identifikovat, jako Dolan Mešrep a Nasijské dívky. Několikrát jsem zachytila poznámky diváků o tom, že nějakou píseň znají. Zpěvy a tanec jsou oblíbeným tématem fotografií doplňujících etnickou architekturu.

Do vystoupení jsou zakomponovány i „vzdělávací“ složky, jako jsou ukázka každodenního života, či svatebních rituálů za doprovodu hudby. U diváků slavilo velký úspěch vystoupení postarší iovské ženy, která formou stand up comedy představovala jednotlivé typy iovských písňal. Mezery mezi jednotlivými skeči vyplňují krátké informační vstupy, kromě běžného formátu jmenujeme se XX, je nás XY, žijeme v provincii ZZ, moderátor humornou formou zprostředkovává i zajímavé informace o své etnické skupině, vysvětluje část vzhledu za asistence dalšího člena představení nebo komickou formou učí návštěvníky vyslovovat pozdrav či určitou frázi.

8.4 Gastronomie a řemesla

Gastronomie je dalším důležitým komponentem etnických zábavních parků. Na mnoha místech jsou k dostání pokrmy etnických menšin, vždy se ale jedná o buď pro Číňany nezvyklé jídlo jako lepkavá rýže pečená v listech, čchiangský šumivý jogurt či paiské studené octové nudle, anebo slavné exotické pokrmy jako několikrát zmiňovaná tajská ananasová rýže a čuangská rýže vařená v bambusu. Podstatná část etnických oddělení obsahuje stánek s drobným příkladem etnické kuchyně, ať už se jedná o jídlo nebo nápoje. Ve vzácných případech jsou k dispozici malé kalíšky se slavnými alkoholickými

nápoji, jako je miaoská „šťastná voda“ aneb rýžová pálenka, iovský likér anebo tibetské „pivo“, kalný nápoj z kvašeného ječmene. Některá oddělení otevřela vlastní etnické restaurace, tibetské oddělení dokonce i vlastní čajovnu. K dispozici je i typicky čínské jídlo, ale v oddělených stáncích nebo částech menu. Stejně jako u oděvů je v expozicích značné množství informačních plakátů o domorodé gastronomii, tradičních zemědělských produktech a jídelních zvyklostech.

V neposlední řadě se objevovaly zmínky o etnických rukodělných výrobcích a tradičních řemeslech. K dispozici bývá ukázka výroby papírů, košíkářství, látek i výstavy starožitné keramiky a šperků. V rámci parků se objevují příklady zaměstnanců předvádějící tradiční řemesla, etnické řemeslné výrobky jsou vystavovány v rámci expozic i prodávány v obchodech se suvenýry.

9 Sexualizace menšinových žen

Obr. č. 11 a 12: Plakáty v parku.

Obr. č. 13: burleskní vystoupení ujugurských žen

Etnické zábavní parky jsou silně feminizovány, mezi zaměstnanci silně převažují mladé ženy. Vystupující jsou pravděpodobně vybírány nejenom podle etnicity a znalosti čínštiny, ale i vzhledu, protože drtivá většina z nich odpovídá čínskému ideálu krásy: štíhlá postava s drobným oválným obličejem, velké oči, čistá pleť s minimem make-upu. Vzhled dívek ignoruje etnické ideály krásy jako je zvyk ujugurských žen malovat si spojené obočí,

silný make up tajských žen, či obličejová tetování Liů, Kaos-šan žen a Tulungů. Etnické oděvy dívek jsou modifikovány tak, aby byly přiléhavější a lépe vyhovovaly módním trendům, takže například chybí tradiční ženské turbany horských etnik, vesty pošíité barevnými provázky s textilními ozdobami a dlouhé kabátce zakrývající postavu. Mladé ženy nosily „módní“ verzi etnických oděvů, zatímco v případě hrstky starších žen se objevovaly modely obsahující vše již zmíněné.

V představení, vzdělávacích vložkách a v rámci písni se objevují různé narážky na krásu domorodých žen, ve výsledku tak dochází k situacím, jako když nasijské tanečnice tančí flirtující tanec na čínskou píseň „Nasijské dívky“, jejíž text se celý točí okolo krásy a veselé povahy nasijských dívek.

Vzhledem k faktu, že většina dívek je ve věku pod třicet let, a tudíž podle čínských měřítek na vdávání, není žádným překvapením, že mnohá vystoupení hýří vtipy a narážkami na téma sňatek. V průběhu vystoupení dívky vtipkují o tom, jak jsou vybraní čínští turisté silní, nutí je „bojovat o jejich lásku“ například tanečním soubojem s domorodými muži, chtějí po nich, aby jim předvedli svou sílu.

Jindy je „souboj o přízeň dívky“ méně zřejmý, jako tomu bývá u reprodukce tradiční čuangské hry s balónky. Hra s balónky je tradiční čuangský způsob namlouvání, kdy dívky hází vyšívané látkové balónky muži, jehož si vybírají za manžela nebo milence, a který ho musí chytat. V reprodukci etnického zábavního parku to probíhá následovně: *Pohledná čuangská dívka stojí v okně čuangského domu, jenž se tyčí nad davem turistů, laškovným tónem hlasu vybízí muže, aby „dobře chytali“ a dramatickým gestem roztáčí balónky a hází je do davu. Ti muži, kteří balónek chytanou, si ho můžou nechat jako „důkaz její lásky“.*

Objevují se sehrané scény, kdy si domorodá dívka vybírá manžela, ale nakonec si vybere jednoho z turistů. Scénář je zhruba stejný, pouze s mírnými obměnami: *Skupina domorodých mladíků soutěží o přízeň krásné domorodé dívky, předvádějí se, navzájem špičkujejí a skotačí s dívkou, zatímco ona roztomilými komickými gesty předstírá, že už už podlehne, bere do ruky věnec květin či jiný „důkaz přízně“ a chystá se vybrat svého „vyvoleného“ ale v poslední chvíli označí za svého vyvoleného jednoho mužského diváka. Divák je okamžitě za všeobecného veselí vtažen na pódium, kde mu dívka okázale vyznává lásku a lichotí mu (občas ho ale domorodí mladíci vyzvou na symbolický souboj, je mu ale dopřáno vítězství) Představení končí, jeden z domorodců přinese fotoaparát a udělá vítěznému turistovi romantické fotografie na nichž ho objímá dívka, následuje vtipná fotografie s celým souborem. Turisté odcházejí a dívka ho prosí, aby na ni nezapomněl, a aby ji ještě někdy přišel navštívit, objímá ho na rozloučenou a sama odchází do zákulisí. Turistovi zůstávají fotografie a „důkaz dívčiny lásky“, což jsou většinou květiny nebo vzorky exotického textilu. O dvě hodiny později se opakuje to samé, jenom s jiným turistou.*

V Dai Minority Parku byla iluze sňatku s domorodými dívkami dotažena až do krajnosti, poněvadž v parku jsou turistům nabízeny „tajské nevěsty“ a mužům je doporučováno zahrnovat je drahými dárky, které nakoupí uvnitř parku. „Pár“ se v rámci představení zúčastní „tradičního svatebního obřadu“ a „ženich“ později získává „svatební fotografie“ na památku. (Li, 2008, s. 211) Tato iluze může být velmi přesvědčivá, protože Jing Li při svém výzkumu v okolí Dai Minority Parku zaznamenal příběh čínského turisty, který se vrátil pro svoji „tajskou nevěstu“ s úmyslem si ji doopravdy vzít, jenom aby k velkému pobavení okolí zjistil, že jeho milovaná se za něj nejenomže nehodlá provdat, ale že ani nepochází z národa Tajů. (Chio, 2014, s. 35)

Mnohem markantnější sexualizace se projevovala na plakátech a v rámci vystoupení. Některé plakáty zobrazují menšinové ženy v přiléhavých oblecích v sexuálně vyzývavých pózách či s lákajícími gesty. Pomyslným vrcholem

bylo večerní vystoupení tanečnic ve spodním prádle představujících ujgurské dívky tančících burleskní tanec zjevně inspirovaný představení v podniku Moulin Rouge.

Na druhou stranu je nutné poznamenat, že sexualizace se v určité míře týká i mužů, kdy se například objevují plakáty mužů s odhaleným hrudníkem, navíc v rámci některých představení účinkující okázale flirtují s přítomnými divačkami a zahrnují je lichotkami. Je nutné poznamenat, že ve srovnání se sexualizací žen se jedná spíše o řidší a sofistikovanější jev.

10 Politika v etnických zábavních parcích

Obr. č. 14: Propagandistický plakát v parku Obr. č. 15: Dekorace tibetské čajovny

Tato výstava nejenomže přibližuje detaily života Tibeťanů, ale i symbolizuje hluboké přátelství jež celá Čína/Čínská lidová republika cítí k Tibeťanům.

(Informační tabule u tibetské expozice)

V průběhu svého výzkumu jsem nečekaně narazila na politický přesah etnických zábavních parků. Parky jsou napojené na správu místního turistického průmyslu, která je přímo ovládána a regulována státními politikami a programy. Obě organizace kontrolují reprodukci etnických kultur, jejich prezentaci a identitu. (Li, 2008, s. 206) Ve výsledku má státní politika vliv na mnohé aspekty prezentace etnických menšin, někdy je vliv zřejmý, jindy méně. Etnické zábavní parky bývají častou součástí programu státem kontrolovaných turistických kanceláří a průvodců, což ještě umocňuje

požadovaný efekt. Politizované je i samotné státní hodnocení etnických zábavních parků coby turistického cíle, protože státem regulované cestovní a turistické kanceláře mají zakázáno brát turisty do lokací, jež nepodléhají turistickému hodnocení. (Li, 2008, s. 209) Tudíž samotná hrozba odebrání turistického hodnocení může přimět vedení parku k rychlému přizpůsobení se politickým požadavkům.

Díky kombinaci zákazu cestovních kanceláří vozit turisty do nehodnocených a tudíž neschválených lokací (jako jsou například skutečné vesnice jednotlivých etnik) a faktu, že etnické zábavní parky do sebe absorbují podstatnou část turistů, kteří by jinak mířili do skutečných etnických vesnic, se snižuje riziko, že by se turisté blíže seznámili s politicky nevhodnými aspekty životní reality minoritních etnik, jako jsou chudoba, místy přežívající negramotnost, nedostatečná sanitace, vyšší dětská úmrtnost, nespokojenost s vládní politikou, pěstování máku a marihuany, relativně volný sexuální život teenagerů, polygamie a jiné.

Politizace etnických zábavních park je celkem logická, pokud vezmeme v potaz okolnosti jako jsou snaha Tibeťanů a Ujgurů o nezávislost, Ruská „ochrana“ Rusů v zahraničí a s tím související události na Krymu, Luhansku a Donětsku a boje Karenů a Kačjinů za samostatný stát v sousedící Barmě, v živé paměti navíc zůstává nezávislost Mandžuska a Mengjangu (části dnešní Mongolské autonomní oblasti), loutkových států pod nadvládou Japonska, jež vznikly pod záminkou práva Mongolů a Mančů na sebeurčení. Zvláště kvůli Tibetu a Ujgurské autonomní oblasti se Čína dostala do hledáčku světových novin a ochránců lidských práv. Snaha očistit se ze svých obvinění ukázkou Tibeťanů spokojených s čínským režimem a svobodně udržujících své tradice je pouze logickým krokem. Ostatně, nejspíš proto je rozsáhlá Tibetská část v Pekingském Chinese Ethnic Culture Park nejbližší ke vchodu a také obsahuje velký tibetský chrám, mandalu, a dokonce i mnicha, čímž

popírá jakékoliv zvěsti o potírání tibetského buddhismu. Jak naznačují mé vlastní postřehy, jedním z politických cílů etnických zábavních parků je prezentování Číny coby multietnického státu, jehož etnické menšiny požívají značná náboženská i kulturní práva a jsou rovnocennou součástí čínské společnosti. Zároveň potvrzuje nadvládu Číny nad menšinami osídlených oblastí a prezentuje ji v pozitivním světle. Pozitivní reprezentace Číny pravděpodobně stojí i za umístěním Chinese Ethnic Culture Park hned vedle turisty vyhledávaných olympijských stadionů a jeho otevření v době olympijských her roce 2008 a šen-čenské Spledid China v blízkosti zábavních parků Window to the World a OCT centre. (Na druhou stranu je nutné podotknout, že za touto pozicí také může stát prostý ekonomický kalkul, případně kombinace obojího.)

Dalším politickým cílem etnických zábavních parků je posilování národní identity a vazeb mezi jednotlivými čínskými národy. (Yang, 2010, s. 48) Když jsem dostala příležitost vyzpovídat pracovníka v jednom zábavním parku, zjistila jsem, že většina organizovaných turistických výprav toho dne je z Tchaj-wanu a Hongkongu, což jenom posiluje moji domněnku o podporování ideje jedné Číny. Zábavní parky také kodifikují jména a etnické projevy jednotlivých menšin (Chio, 2014, s. 39) jako je architektura a kroje. Zároveň ukazují pouze oficiálně uznané etnické menšiny, s jedinou výjimkou – etnikum Mosuo. Etnická skupina Mosuo, přestože je oficiálně zahrnuta pod etnikum Nasi, je zobrazována v mnoha parcích. V tomto ohledu jsem nebyla schopna nalézt žádné vysvětlení, a tak mohu přijít pouze s dvěma nepodloženými teoriemi, proč to tak je. Mojí první teorií je, že etnická skupina Mosuo je natolik proslulá mezi čínskými a zahraničními turisty, že se vedení parku rozhodlo ji zařadit. Tato teorie ale nevysvětluje, proč nebyli zařazení např. Hakkové nebo Kchaj-fengští Židé. Mojí druhou teorií je, že etnická skupina Mosuo by se mohla v dohledné budoucnosti dočkat oficiálního

uznání. Pro tuto teorii svědčí fakt, že ostatní menšiny v parku jsou uznané, a že parky reagují na změny v etnické politice, možná dokonce i s jistým předstihem.

Samotná reprezentace etnických menšin je ovlivněna jejich vnímáním očima politiků. Podle Yanga (2010, s. 43) hlavní roli v zábavních parcích hrají ty aspekty kultury, jež jsou čínskou politikou vnímány jako zdravé, tj. barevné kostýmy, „exotická architektura“, tance, zpěv. „Nezdravé (Sic!)“ a „zaostalé (Sic!)“ části kultury jako tradiční náboženství a náboženské rituály (s čestnou výjimkou islámu a tibetského buddhismu), otrokářské minulost a polygamie nejsou ani zmíněny.

Etnické zábavní parky v sobě obsahují mnoho odkazů na čínské vlastenectví, jako jsou čínské vlajky, plakáty v povědomém propagandistickém stylu, názvy jako „Náměstí etnické jednoty“, čínské vlajky v tibetské čajovně a jiné. Vlastenectví a socialismus se vkrádají i do jednotlivých písní, kdy například domorodé tanečnice tančí a zpívají v čínském jazyce o tom, jak milují Čínu (konkrétně se jednalo o slavnou vlasteneckou píseň *Ai wo Zhonghua*, v doslovném překladu *Miluji svou Čínu*), jak si všímá Jing Li při svém výzkumu v Dai Minority Parku v Ši-šuang-pan-ně, některé z písní v domorodém -a tudíž drtivě většině turistů nesrozumitelném- jazyce vychvalují socialismus a čínskou vládu za zlepšení životních podmínek etnických menšin. Autoři použili tradiční melodie k šíření oficiálního politického diskurzu a vychvalování čínské vlády. (Li, 2008, s. 215-216)

Velké množství detailů v etnických zábavních parcích a jejich okolí odkazuje na Čínu. V částech Chinese Ethnic Culture Park se turisté mohou kochat pohledem na symbol čínské modernity: Olympijský stadion Ptačí hnízdo, Splendid China v Šen-čenu je zase průchodem spojená do jednoho celku se zahradou miniatur, která obsahuje zmenšené provedení všech tradičních

architektonických symbolů Číny, jako je Zakázané Město, Nanking, Pekingský Chrám Nebes, Velká čínská zeď a jiné. Jak si všímá Oakes (1997, s. 43), dokonce i datum otevření může být symbolické, např. Shenzhen Folk Village byl otevřen na Čínský Národní den, tj. den kdy byla Mao Ce-tungem vyhlášena Čínská lidová republika.

Umísťování etnických menšin do kontextu čínské státnosti se netýká pouze etnických zábavních parků, k podobnému strategickému situování dochází i v muzeích a jiných druzích zábavních parků. Například výše zmíněný park miniatur v Splendid China obsahuje nejenom modely tradičních čínských staveb, ale prokládá je i modely etnických vesnic, palácem Potála (který je nepřehlédnutelně umístěn hned u vchodu) a ujgurské mauzoleum Afaka Chodži, kde je podle legendy pohřbena slavná ujgurská kráska Voňavá Konkubína Iparhan, jedna z konkubín císaře Čchien-lunga a pro čínskou propagandu symbol historického spojení mezi Ujgury a Čínou. Mausoleum Afaka Chodži v Kašgaru, srdci ujgurské kultury, je prezentováno jako hrobka Voňavé Konkubíny, a to i přesto, že Voňavá Konkubína je ve skutečnosti pohřbena v Pekingu.

Etnické zábavní parky věnují velkou péči zdůraznění území považovaných za sporné, především Tibetu, Ujgurské autonomní oblasti, Tchaj-wanu a Vnitřního Mongolska (které bylo nezávislé v období druhé světové války). Takto zdůrazněná území a kultury zabývají v parku značnou rozlohu, především Tibetská část bývá monumentální a vyvýšená, bývají strategicky umístěny tak, že je téměř nemožné je minout a oplývají odkazy na Čínu, ať už se jedná o čínské vlajky nebo o zdůraznění historických vazeb na Čínu. Historické vazby na Čínu bývají zdůrazněny i u ostatních etnik.

10.1 Cenzura v etnických zábavních parcích

Už na začátku svého výzkumu jsem byla připravená, že v parcích narazím na určitou formu cenzury, která je pro Čínu typická. Pochopitelně chybí vše, co je spojované s nezávislostí Tibetu a Ujgurské autonomní oblasti (Ujgurští nacionalisté používají název Východní Turkestán), ať už se jedná o dalajlamu či vlajky. Zcela očekávané je i mlčení, typické pro všechny čínské publikace, ohledně čínské konsolidace Tibetu a Ujgurské autonomní oblasti, která proběhla po druhé světové válce.

Cenzura se ale dotýká věcí, které by většina považovala za apolitické. Zapomenuta zůstávají období nezávislosti. Mizí tedy informace o starobylých etnických říších a královstvích, ať už se jedná o království Nan-čchao, paiské království Ta-li, nezávislé státy Ujgurů a Tibeťanu a jiné. Chybí i zprávy o historických etnických povstání (Lisuové na ostrově Chaj-nan, protesty v Tibetu a Ujgurské AOT). Absentuje i zobrazování chudoby, podvýživy a diskriminace v Číně, anebo zcela nežádoucích kulturních jevů, jako je pěstování marihuany a užívání opia u jižních menšin.

Nenápadné cenzuře podléhají i kulturní prvky etnických menšin, které jsou vládou vnímány jako zaostalé. Výraz nenápadná cenzura používám proto, že tyto kulturní prvky v drtivé většině nebývají zmíněny ani v čínské literatuře etnických menšin, a tudíž většina Číňanů ani neví, že existují. Absentují zmínky o překračování limitu počtu dětí, polygamii, pověrách a jiných tradicích, jako je zvyk čuangských nevěst hlasitě naříkat před svatbou anebo oddělené manželské domácnosti jiných etnik.

Nejvíce ze všeho mě překvapilo, když jsem narazila na případ urychlené cenzury v Hui Culture Park. Až později jsem si uvědomila, že tato rychlá cenzura nejspíš s předstihem reagovala na změnu politiky ohledně Chuejů a čínských muslimů obecně, protože několik měsíců po skončení výzkumu

v Hui Culture Park se v médiích začaly objevovat informace o hrozících represích proti chuejské menšině. (Chen, 2019)

V Hui Culture Park proběhla velmi rychlá a velmi rozsáhlá cenzura, kdy byla postižena odhadem až třetina expozice o chuejských dějinách a kultuře. Výsledkem byly zcela prázdné sály s viditelnými stopami po informačních plakátech, či plakáty rychle přelepené neprůhlednou lepící páskou. Vzhledem k faktu, že cenzurované pasáže jednoduše chyběly, můžu se jejich obsah odhadovat pouze podle malého množství indicií. Podle všeho ale byly zcenzurované veškeré zmínky o islámu a zjevně islámském umění, historickému napojení Chuejů na Arabů a Peršany, chyběla jakákoliv zmínka o středověkém nezávislém Tangutském království, jež se nacházelo v tamější oblasti.

Vyloučení islámu a vztahu k Arabům je o to více paradoxní, protože Hui culture park byl původně určen k nalákání arabských turistů. (Haddad-Fonda, 2016) Cenzura islámských motivů byla natolik extrémní, že došlo i k zakrytí z našeho pohledu zcela nevinných výrazů jako halal, Aiša, Islám apod. Dokonce i v modelu mešity, kde měl být návštěvníkům k dispozici šátek a kterou se měly rozléhat modlitby z amplionů, panovalo naprosté ticho a šátky nebyly k dispozici, i když boty se musely zouvat.

Navíc je možné, že to nebyl první zásah cenzury do informací na letácích. V Hui Culture Parku se výstava původně nacházela v mnohem větší budově, jež měla obsahovat velké množství památek a knih, tato budova ale byla zavřená kvůli opravám, přitom ale působila dojmem, že se ony avizované opravy zastavily před dlouhou dobou. Zároveň z nějakého důvodu nedošlo k přenosu tamějších figurín, které mnohdy zdůrazňovaly historické vazby Chuejů na muslimskou kulturu. (Wang, 2014) Cenzura nebyla jedinou změnou, která park postihla, protože v čínském názvu došlo k prohození

znaku pro Čínu za znak s větším vlasteneckým podtextem, a to formou rychlého přemalování znaků.

Muzeum Chuejů není jediné, které prochází kompletní přestavbou. V Chinese Ethnic Culture Park byla celá velká část parku věnovaná muslimským menšinám uzavřena a zjevně v ní probíhala rekonstrukce pomocí bourajícího bagru, s jehož přičiněním asi zmizela ujgurská mešita. Ale z jiného úhlu pohledu bylo vidět dělníky barevně zdobící interiér ostatních částí, takže ujgurské oddělení nejspíš nebude rušeno úplně. Ujgurské oddělení v Splendid China bylo otevřené, ale sousední budova představující mešitu byla uzavřena. Po důkladné kontrole fotografií ze všech parků jsem si všimla, že v žádném ukázkovém domě muslimského etnika se nenachází korán, modlitební kobereček a ani muslimské modlitební korále.

11 Diskuse

V rámci výzkumu jsem v jednom ohledu narazila na fakt, který se rozchází s tvrzením předchozích výzkumníků o tom, že etnické zábavní parky předvádějí kulturu pouze státem uznaných etnik. Při mém výzkumu totiž vyšlo najevo, že tři různé parky ukazují kulturu etnika Mosuo. Jedno z možných vysvětlení je, že předchozí výzkumníci oddělení etnika Mosuo při své návštěvě etnického parku prostě přehlédli, protože se často jedná o relativně malou stavbu umístěnou mimo hlavní turistickou stezku nebo v nejzapadlejší části parku, která se snadno ztratí v záplavě staveb. Pravděpodobnější je ale verze, že v době jejich výzkumu nebyly postaveny, a že byly doplněny do parku až v posledních letech v reakci na nárůst etnoturistiky u etnika Mosuo. Této teorii odpovídají i drobné rozměry a jejich „vtlačená“ či odlehlá pozice, která může být výsledkem hledání volné parcely v jinak zaplněném parku.

Jsem si plně vědoma faktu, že kvůli cenzuře a specifikům v Číně vydávaných publikacích a statistik, některá z jejich tvrzení neodpovídají informacím v publikacích vydaných mimo Čínskou lidovou republiku a že v případě zcela protichůdných informací je složité zjistit pravdu.

U drtivé většiny čínských etnik pravopis jejich jména není sjednocený a liší podle publikace, takže jsem pro potřeby této magisterské práce vybrala ty, které se vyskytovaly relativně nejčastěji. Jedinou výjimkou je etnikum Chaniové/Haniové, kde jsem vybrala přepis Haniové, abych se vyhnula záměnou s Chany tj. majoritními Číňany. Problémem se taky ukázaly být i anglické názvy etnických zábavních parků, které se v jednotlivých zdrojích lišily, například Chinese Wonderland se někdy nazýval Guilin Shangri-la a Pekingský Chinese Ethnic Culture park oscilloval k alternativnímu názvu China Nationalities Museum. Je nutné podotknout, že podobná fluktuace názvů není v anglických názvech pro čínské reálie nic zvláštního. Pro potřeby této práce jsem použila oficiálně používané názvy.

Závěr

Cílem této práce bylo zkoumat čínské etnické zábavní parky. Výzkum jsem zaměřila na strukturu etnických zábavních parků v Čínské lidové republice a jakým způsobem jsou v nich prezentovány etnické menšiny. Díky kvalitativnímu výzkumu, který probíhal ve vybraných etnických zábavních parcích Čínské lidové republiky v období od září 2018 do února 2019, byl cíl práce naplněn a výzkumné otázky byly zodpovězeny.

V první části diplomové práce jsem rozebrala specifika etnických skupin a etnické politiky v Čínské lidové republice a dále vybrané teoretické i praktické aspekty etnicity a etnoturistiky, které mají vztah k tématu mého výzkumu. Popsána byla i historie a principy vnitřního fungování etnických zábavních parků, kde jsem čerpala z prací výzkumníků zabývajících se tímto tématem, jako Li, Chio a Yang.

Hlavní součástí magisterské práce je můj vlastní kvalitativní výzkum, který probíhal formou zúčastněného pozorování v pěti odlišných etnických zábavních parcích. V průběhu výzkumu byla pořizována audiovizuální dokumentace, kterou jsem poté také podrobila analýze.

Etnické zábavní parky v Číně jsou převážně zábavní zařízení, ve kterých je turistům předváděna kultura čínských etnických menšin. Tyto parky zaměstnávají členy etnických menšin, s nimiž mohou turisté interagovat, dále obsahují ukázky vybraných kulturních aspektů jako je etnická architektura a tzv. ethnic landscape, které kombinuje etnickou architekturu s přírodou typickou pro jejich domovinu, etnické oděvy, tance a zpěv, gastronomie a tradiční řemesla. Etnické parky jsou provedeny interaktivní formou, kdy turisté mají možnost navštívit domy etnických menšin, procházet se vegetací, ochutnávat etnické pokrmy, zúčastnit se mnohých aktivit a interagovat se

členy etnických menšin. Parky bývají vizuálně velmi estetické, čisté a celkově se snaží o navození iluze exotického domorodého ráje nedotčeného časem.

Etnické menšiny jsou často exotizovány a stavěny do kontrastu k Číňanům a život etnických menšin je mnohdy romantizován. Mnohé ze zobrazovaného je přizpůsobené očekávání čínských turistů, kterým jsou mnohdy potvrzovány jejich předsudky a ukazovány známé aspekty minoritních kultur, zároveň jsou před nimi skryty příliš šokující kulturní prvky. Život etnických menšin je mnohdy líčen jako romantizovaný ráj, menšinové ženy jsou často sexualizované a přizpůsobené čínskému ideálu krásy. Etnické menšiny bývají líčeny jako spojené s venkovskou přírodou a zamrzlé v čase. Velký důraz je dáván na jejich tradiční kroje, jež ale bývají modifikovány, aby lépe vyhovovaly módním trendům, a na zpěv a tanec, kdy se dává přednost humorným, dramatickým či romantickým zpěvům a tancům.

Zároveň se etnickým zábavním parkům nevyhýbá politika, ať už ve formě zdůrazňování sporných území a mnohých ukázek vlastenectví, tak ve formě cenzury politicky nežádoucích informací, ať už se jedná o Tibet, Ujgurskou AOT anebo islám.

Tato práce přinesla velké množství informací, které by mohly sloužit antropologům zabývajících se problematikou etnických menšin v oblasti východní a jihovýchodní Asie či etnoturistikou, případně sinologům se zájmem o etnoturistiku v Čínské lidové republice či o politiku etnických menšin. Problematika etnických zábavních parků ještě není zcela vyčerpána, určitě by byl poučný pohled odborníků z oborů politologie a gender studies.

Zdroje:

Seznam pozorování:

Pozorování č. 1: Chinese Wonderland, Kuej-lin, říjen 2018.

Pozorování č. 2: Chinese Ethnic Culture Park, Peking, říjen 2018.

Pozorování č. 3: Hui Culture Park, Jin-čchuan, říjen 2018.

Pozorování č. 4: Splendind China, Šen-čen, leden 2019.

Pozorování č. 5: Yunnan Nationalities Village, Kun-ming, leden 2019.

Analyzovaný materiál:

Pořízené audiovizuální záznamy

Letáky, mapy a další turistické materiály poskytované samotnými parky

Vizuální materiály a postřehy předchozích turistů či reportérů dostupných na stránkách tripadvisor.cz, youtube.com a dalších webových stránkách:

Haddad-Fonda. K. (2016). China Hui Culture Park. *MCLC Resource Centre* (online). Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z:
<https://u.osu.edu/mclc/2016/05/17/china-hui-culture-park/>.

New China TV. (2017). *Facial tattoo & bamboo dance! Touring China's first AAAAA ethnic theme park*. Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=FKdDd7mwoN4>.

Tripadvisor. (2018). *Chinese Minorities Park (Beijing)*. Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z: https://www.tripadvisor.co.za/Attraction_Review-g294212-d548217-Reviews-Chinese_Minorities_Park-Beijing.html.

Tripadvisor. (2018). *Yunnan Nationalities VillageBenzhilam*. Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z: https://www.tripadvisor.cz/Attraction_Review-g298558-d379323-Reviews-Yunnan_Nationalities_VillageBenzilam-Kunming_Yunnan.html.

Tripadvisor. (2018). *China Hui Nationality Culture Park*. Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z: https://www.tripadvisor.cz/Attraction_Review-g1854993-d1855987-Reviews-China_Hui_Nationality_Cultural_Park-Yongning_County_Ningxia.html.

Tripadvisor. (2018). *China Folk Culture Village*. Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z: https://www.tripadvisor.cz/Attraction_Review-g297415-d491514-Reviews-China_Folk_Culture_Village-Shenzhen_Guangdong.html.

Visit Tour China. (2018). *The Shangri-la, Guilin*. Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z <http://www.visitourchina.com/guilin/attraction/the-shangri-la-guilin.html>.

Zhang, Y. (2017). *China Ethnic Culture Park In Beijing/China*. Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nhFXyg-cYpE>.

Literatura

- Aliexpress. (2018). *Wholesale Miao Clothing*. Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: <https://www.aliexpress.com/w/wholesale-miao-clothing.html>.
- Baar, V. (2002). *Národy na prahu 21. století: Emancipace nebo nacionalismus?* Šenov u Ostravy: Tilia. ISBN 80-86101-66-5.
- Barabantseva, E. (2011). *Overseas Chinese, Ethnic Minorities and Nationalism: Decentering China*. New York: Routledge. ISBN 9780-415-57-95-06.
- Bhalla, A. & Qiu, S. (2006). *Poverty and Inequality Among Chinese Minorities*. New York: Routledge. ISBN 0-415-308-40-2.
- Breton, R. (2007). *Atlas jazyků světa: soužití v křehké rovnováze*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-00-01883-6.
- Campbell, C. (2016). Uighur Extremists Joining ISIS Poses a Security and Economic Headache for China's Xi Jinping. *Time* (Online). Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: <http://time.com/4416585/isis-islamic-state-china-xinjiang-uighur-xi-jinping/>.
- Chen, X. (2019). Chinas Muslims fear crackdown in ancient city of Xi'an. *The Guardian* (Online). Citováno dne 20. února 2019. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/cities/2019/jan/15/china-crackdown-fears-xian-muslim-quarter>.
- CIA. (2019). *The World Factbook: East Asia/Southeast Asia: China*. Citováno dne 12. ledna 2019, dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>.
- Chio, J. (2014). *A Landscape of Travel: The Work of Tourism in Rural Ethnic China*. Seattle: University of Washington Press. ISBN 978-0-295-998-65-2.
- China Highlights. (2019). *The Top 10 Theme Parks in China*. Citováno dne 15. února 2019. Dostupné z: <https://www.chinahighlights.com/travelguide/amusement-parks/>.
- Comrie, B., Matthews, S., & Polisky, M. (2007). *Atlas jazyků: Vznik a vývoj jazyků napříč celým světem*. Praha: Metafora. ISBN 978-80-7359-129-8.
- Eriksen, T. H. (2007). *Antropologie multikulturních společností: Rozumět identitě*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7254-925-2.

Eriksen, T. H. (2012). *Etnicita a nacionalismus: Antropologické perspektivy*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 978-80-7419-053-7.

ESO travel. (2019). *Krásy jižní Číny*. Citováno dne 15. února 2019. Dostupné z: <https://www.esotravel.cz/poznavaci/cina/krasy-jizni-ciny/?termin=776690>.

Genzor, J. (2015). *Jazyky světa: historie a současnost*. Brno: Lingea. ISBN 978-80-7508-061-5.

Gladney, D. (2004). Ethnic Identity in China: The Rising Politics of Cultural Difference, in Henders, S.(Eds.), *Democratization and Identity: Regimes and Changes in East and Southeast Asia* (s. 133-152). Lanham: Lexington Books. ISBN 0-7391-0689-9.

Guan, J. (1989). Tourism, Cultural Survival and Host Ethnic Participation, in C. Chiao & N. Tapp (Eds.), *Special Issue on Ethnicity and Ethnic Groups* (s. 64-83). Hong Kong: Hong Kong New Asia College.

Grunfeld, T. (2014). A Harmonious Society: National Policies and Ethnic Relations. In Z. Hao & S. Chen (Eds.), *Social Issues in China* (s. 145-161). New York: Springer. ISBN 978-1-4614-2223-5.

Haas, B. (2017). China bans religious names for Muslim babies in Xinjiang. *The Guardian* (online). Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/25/china-bans-religious-names-for-muslims-babies-in-xinjiang>.

Haddad-Fonda. K. (2016). China Hui Culture Park. *MCLC Resource Centre* (online). Citováno dne 20. září 2018. Dostupné z: <https://u.osu.edu/mclc/2016/05/17/china-hui-culture-park/>.

Joshua Project. (2019). *Countries: China*. Citováno dne 23. února 2019. Dostupné z: <https://joshuaproject.net/countries/CH>.

Lemoine, J. (1989). Ethnicity, Culture and Development Among Some Minorities of the Peoples Republic of China, in C. Chiao & N. Tapp (Eds.). *Special Issue on Ethnicity and Ethnic Groups* (s. 5-24). Hong Kong: Hong Kong New Asia College.

Li, J. (2008). Tourism Enterprises, the State, and the Construction of Multiple Dai Cultures in Contemporary Xishuang Banna, China. In B. Prideaux, T.

Dallen & K. Chon (Eds.), *Cultural Heritage Tourism in Asia and Pacific* (s. 205-220). London: Routledge. ISBN 978-041-536-67-3-1.

Liu, T. (2013). Re-constructing Cultural Heritage and Imagining of Wa Primitiveness in the China/Myanmar Borderland. In H. Silverman & T. Blumenfeld (Eds.), *Cultural Heritage politics in China* (s. 161-188). New York: Springer. ISBN 978-1461-468-73-8.

Mackerras, C. (2004). Chinas Minorities and National Integration. In L. Lieuw, & S. Wang (Eds.), *Nationalism, Democracy, and National Integration* (s.147-170). New York: RoutledgeCurzon. ISBN 0-415-307-50-3.

MacLeod, N. (2006). Cultural tourism: Aspects of authenticity and commodification. In M. Smith & M. Robinson (Eds.), *Cultural tourism in a changing world: Politics, participation and (Re) presentation* (s. 177-190). Buffalo: Channel View Publications, ISBN 1845-410-44-0.

Minority Rights Group International. (2019). China: Minorities and Indigenous Peoples. *Minority Rights Group International* (Online). Citováno dne 15. února 2019. Dostupné z: <https://minorityrights.org/country/china/>.

Neubauer, H. & Annas, M. (2010). *Přežili! Poslední primitivní kmeny světa*. Praha: Fortuna Libri. ISBN 978-80-7321-516-3.

Oakes, T. (1997). Ethnic Tourism in Rural Guizhou: Sense of Place and the Commerce of Authenticity. In M. Picard & R. Wood (Eds.), *Tourism, Ethnicity, and the State in Asian and Pacific Societies* (s. 35-71). Honolulu: University of Hawaii Press. ISBN 0-8248-1863-6.

Obuchová, L. (1999). *Číňané 21. století*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0641-9.

Phillips, T. (2018). China holding at least 120,000 Uighurs in re-education camps. *The Guardian* (online). Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/25/at-least-120000-muslim-ughurs-held-in-chinese-re-education-camps-report>.

Reuters. (2017). Robot Castle Rises in China, *Reuters* (Online). Citováno dne 15. února 2019. Dostupné z: <https://www.reuters.com/news/picture/robot-castle-rises-in-china-idUSRTX3JX83>.

Scarangella-McNenly, L. (2012). Performance in Tourism: Transforming the Gaze and the Tourist Encounter at Híwus Feasthouse. In H. N. Kringelbach

& J. Skinner (Eds.), *Dancing Cultures Globalization, Tourism and Identity in the Anthropology of Dance* (s. 77-100). Oxford: Berghahn Books ISBN: 978-0-85745-576-5.

Schouten, F. (2006). The proces of Authenticating Souvenirs. In M. Smith, & M. Robinson (Eds.), *Cultural tourism in a changing world: Politics, participation and (Re) presentation* (s. 191-202). Buffalo: Channel View Publications. ISBN 1845-410-44-0.

Silverman, H. & Blumenfeld, T. (2013). Cultural Heritage politics in China: An Introduction. In H. Silverman & T. Blumenfeld (Eds.), *Cultural Heritage politics in China* (s. 3-23). New York: Springer. ISBN 978-1461-468-73-8.

Spáčilová, M. (2016). Recenze totem vlka: V novince režiséra Jména růže se vraždí vlčí mláďata. *IDnes* (Online). Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/annaud-totem-vlka-recenze.A160311_143420_filmvideo_ob.

Šatava, L. (2009). *Jazyk a identita etnických menšin: Možnosti zachování a revitalizace*, Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 978-80-86429-83-0.

Šindelář, P. (2014). *Etnografie Číny*. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 978-80-210-7049-3.

Tomandl, M. (2010). K teoretickým aspektům formování identity. In D. Bittnerová & M. Moravcová (Eds.), *Etnické komunity: V kulturní a sociální různost* (s. 19-35). Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-87398-08-1.

UNESCO. (2018). *China: Properties Inscribed on World Heritage List*. Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/statesparties/cn>.

Unesco Intangible Cultural Heritage. (2018). *List: China*. Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: [https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country\[\]=00045&multinational=3&display1=inscriptionID#tabs](https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country[]=00045&multinational=3&display1=inscriptionID#tabs).

Wang, J. (2014). China Hui Museum in Ningxia. *China.org.cn*. Citováno dne 15. února 2019. Dostupné z: http://www.china.org.cn/travel/Ningxia/2014-09/19/content_33554898.htm.

Webb, T. (2012). Local Knowledge and Ethnic Tourism Development: The Tourist Has Two Faces. In S. He. (Eds.), *Yunnan Studies* (s. 99-115). Peking: Zhirenchuan chubanshe. ISBN 978-751-30-096-52.

Wood, E. (1997). Tourism and the State: Ethnic Options and Constructions of Otherness. In M. Picard & R. Wood (Eds.), *Tourism, Ethnicity, and the State in Asian and Pacific Societies* (s. 1-35). Honolulu: University of Hawaii Press. ISBN 0-8248-1863-6.

Xinhua. (2010). Xinjiang Week of World Expo. *China.org.cn*. Citováno 29. prosince 2018. Dostupné z: http://www.china.org.cn/travel/expo2010shanghai/2010-09/28/content_21023324.htm.

Yang, L. (2010). Managerial Perceptions of Ethnic Theme Park: Yunnan Ethnic Folk Villages, China, *International Journal of Tourism Anthropology*, 1(1), 35-54.

Yang, L. (2011). Cultural tourism in an ethnic theme park: tourists' views, *Journal of Tourism and Cultural Change*, 9(4), 320-340.

Zheng, Q. (2010). *Chinas ethnic groups and religions*. Peking: China intercontinental press. ISBN 978-75-0851-68-51

Seznam fotografií a tabulek

Obrázek č. 1: Příklad struktury parku, s. 43.

Obrázek č. 2 estetika parku, s. 43.

Obrázek č. 3: Ethnic landscape menšiny Li, s. 47.

Obrázek č. 4: mongolská ethnic landscape, s. 47.

Obrázek č. 5: Etnická architektura: Tibetský chrám, s. 48

Obrázek č. 6: Vnitřek architektury Haniů, s. 48.

Obrázek č. 7: Chinese Wonderland, s. 52.

Obrázek č. 8: Obraz etnického štěstí, s. 52.

Obrázek č. 9: Tanečnice národa Iu před tradiční Iovským domem, s. 55.

Obrázek č. 10: Oběd s domorodci, s. 55.

Obrázek č. 11: Plakáty v parku, s. 60.

Obrázek č. 12: Plakáty v parku, s. 60.

Obrázek č. 13: burleskní vystoupení ujgurských žen, s. 60.

Obrázek č. 14: Propagandistický plakát v parku, s. 63.

Obrázek č. 15: Dekorace tibetské čajovny, s. 63.

Veškeré fotografie použité v této diplomové práci jsou dílem autorky.

Tabulky:

Tabulka č. 1: Uzané etnické menšiny v ČLR, s. 8.

Tabulka č. 2: vybraná neuznaná etnika v ČLR, s. 13.